

Lokalt ledd utveckling

LEADER

LAG PH

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Summary	5
1. Syftet med den lokala utvecklingsstrategin.....	6
2. Strategins bidrag till EU:s och Sveriges mål.....	6
3. Strategins framtagning	6
4. Utvecklingsområdet.....	7
4.1 Områdesbeskrivning.....	9
4.2 Behov och utvecklingsmöjligheter	11
5. På vilket sätt är strategin innovativ?.....	14
6. Vision	15
7. Mål, insatsområden och urvalskriterier	16
7.1 Övergripande mål för området	16
7.2 Insatsområden.....	20
Delaktighet och integration i lokalsamhället.....	20
Näringsliv inklusive turism	21
Hållbart och tillgängligt samhälle	22
7.3 Handlingsplan.....	22
7.4 Urvalsprocess	26
7.5 Mål och urvalskriterier	29
8. Finansieringsplan.....	31
9. Organisation	32
9.1 Administrativ kapacitet och verksamhetskontorets arbete (drift)	32
9.2 Partnerskapet och föreningen	33
9.3 LAG – den lokala aktionsgruppen.....	33
10. Samverkan mellan fonder och med andra aktörer.....	34
10.1 Samverkan mellan fonder.....	34
10.2 Avstämning med andra aktörer med utvecklingsansvar.....	35
10.3 Jämställdhet och icke-diskriminering.....	36
11. Kommunikation.....	37
11.1 Kommunikationsplan	37
12. Uppföljning och revidering	37
Bilaga 1: SWOT-analys.....	40
Bilaga 2: Omvärldsanalys	44
Bilaga 3: Motivering	46
Bilaga 4a: Urvalskriterier
Bilaga 4b: Definitioner för indikatorerna
Bilaga 5: Arbetsordning för Leader LAG PH

Bilaga 6: Delegationsordning för Leader LAG PH.....	.
Bilaga 7: Styrelselista.....	.
Bilaga 8: Kompetensbeskrivning LAG
Bilaga 9: Föreningens stadgar
Bilaga 10: Kompetensbeskrivning valberedningen.....	.
Bilaga 11: Kommunfakta
Bilaga 12: Medfinansieringsintyg
Bilaga 13: Kommunikationsplan.....	.
Bilaga 14: Tidplan för LAGs uppföljning och utvärdering.....	.
Bilaga 15: Registerutdrag från Skatteverket
Bilaga 16: Protokoll från stämma vid vilken föreningens stadgar antogs.....	.

Sammanfattning

Cirka 200 invånare samt representanter från olika organisationer har i gemensamma möten förmedlat Perstorp- Hässleholms- (PH) områdets behov. Lokala behov och förutsättningar har bearbetats och brutits mot offentliga strategiska dokument till en strategi som alla haft möjlighet att yttra sig över. Området har en lång historia och spännande och intressanta natur- och kulturmiljöer. Det ger potential för befintliga föreningar och småföretag men även för nya idéer. Den demografiska sammansättningen, den höga ungdomsarbetslösheten liksom brist på investeringskapital och nedrustning av lokal service är ett hot mot en positiv utveckling. Målgrupperna har identifierats som lokalsamhället, företagarna och ungdomarna.

Övergripande mål

- delaktighet och integration i lokalsamhället för att bygga lokal kapacitet.
- vårt (kvinnliga) näringsliv inkl. turism med potential för att skapa arbets-tillfällen.
- ett tillgängligt samhälle med hög attraktivitet, god infrastruktur och god miljö.

Våra urvalskriterier ska vara kända och tydliga för den som söker. De ska också hjälpa LAG i urvalsprocessen på väg mot uppsatta mål.

-Vi vill ha ett verksamhetskontor som bas, nu också med en coach som regelbundet besöker områdets olika delar för att stötta inför och under projektarbete.

-Vi vill informera om verksamheten genom medverkan vid lokala möten och besök hos olika organisationer.

-Vi vill arbeta ute i området för att fånga idéer och för att tidigt kunna erbjuda hjälp att forma dem till projekt.

-Vi vill arbeta nära projektägarna för att erbjuda hjälp och stöd under hela processen.

-Vi vill regelbundet bjuda in till inspirationsmöten för att ta fram nya ansökningar.

-Vi vill samla projektägarna under projekttiden för att lösa problem samt vara ett stöd i samband med redovisningar.

-Vi vill utse en särskild kontaktperson från LAG för varje projekt.

På så sätt kan vi nå våra mål.

Helt enkelt - livskvalitet för alla – ung, gammal, svensk eller nysvensk genom långsiktig landsbygdsutveckling.

Detta sammanfattar vi i:

LAG PH agerar lokalt och tänker globalt!

Summary

The needs of our area, Perstorp – Hässleholm (PH), have been formulated by approximately 200 inhabitants plus representatives from different organizations meeting in various common meetings. The local needs and conditions have been discussed, adapted and arranged in accordance with public strategy documents to create a printed strategy to which everyone has had the opportunity to respond.

We ascertain that

The area has a long history as well as exciting and interesting natural and cultural environments. This provides a potential for existing groups and small business, but even for new ideas.

The demographic composition, the high unemployment rate for young people as well as the lack of investment capital and disarming of local services are threats to a positive trend in development.

The target groups are identified as local communities, business owners and young people.

Overall goals

- Participation and integration in the local community to increase local capacity
- Our (female-led) businesses including tourism with the potential to create jobs
- An accessible community which is highly attractive, has a good infrastructure and a good environment

Our selection criteria are to be clear and made known to applicants. They shall also help LAG in its selection process as it seeks to achieve its stated goals.

-We want to have an office as base, also with a coach now, who regularly visits the area's different parts.

-We want to inform others about our work and operations via local meetings and visits with different organizations.

-We want to work close to the project owners to offer help and support throughout the process.

-We want to regularly invite participation in various inspirational meetings so that new applications will be enticed forth.

-We want to gather the project owners during the project time to assist with problem solving and to be a support in connection with reporting.

-We want to appoint a special contact person from LAG for each project.

In these ways we will reach our goals.

Quite simply --- The quality of life for all – young, old, Swedish or new Swedish through long term rural development.

We summarize this in the phrase:

LAG PH reacts locally and thinks globally!

1. Syftet med den lokala utvecklingsstrategin

Lokalt ledd utveckling genom Leader är en metod som bygger på att offentliga, ideella och privata aktörer samlas kring en lokal utvecklingsstrategi som är framtagen i dialog genom breda, demokratiska processer. Syftet är att mobilisera engagemang och skapa delaktighet för en gemensam utveckling av ett område, men också att stimulera idékraft och stärka samverkan i den lokala miljön. Övergripande mål är en långsiktig och hållbar utveckling i form av tillväxt, arbetstillfällen, företagande och livskvalité. Denna utvecklingsstrategi ska användas för att informera Jordbruksverket och projektägarna om vilka projekt Leader LAG PH önskar att satsa på, samt att styra LAGs arbete med prioritering och urval.

2. Strategins bidrag till EU:s och Sveriges mål

Alla projekt som prioriteras genom denna utvecklingsstrategi bidrar till att uppnå EU:s tillväxtstrategi EU 2020. Därför bygger alla mål och processen för projekturvalet i strategin på de mål som är satt i de inblandade operativa programmen för struktur- och investeringsfonderna.

Landsbygdsfondens övergripande mål är:

- Främja jordbrukets konkurrenskraft
- Säkerställa hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder
- Uppnå en territoriellt balanserad utveckling av ekonomier och samhällen på landsbygden, inbegripet att skapa och behålla sysselsättning

Regionalfonden

- Stärkt entreprenörskap och företagande i lokala utvecklingsområden
- Ökad sysselsättning i små och medelstora företag i lokala utvecklingsområden

Socialfonden

- Stärkt anpassningsförmåga för sysselsatta kvinnor och män på arbetsmarknaden
- Stärkt anställningsbarhet för kvinnor och män som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden

Leader LAG PHs bidrag för att uppnå de gemensamma obligatoriska EU målen är minst 13 nyskapade arbetstillfällen för vårt område inom landsbygdsfonden, minst 3 inom regionalfonden samt att bidra med minst 101 deltagare inom målen för socialfonden.

Analys (Bilaga 2 och 3) ligger till grund för en vision och utvecklingsbehov, som leder till insatsområden och specifika mål som kan mätas med hjälp av indikatorer. En handlingsplan (se kapitel 7.3) visar hur målen i insatsområden ska omsättas i aktiviteter. Alla projekt testas mot samtliga urvalskriterier inom insatsområdet och på så sätt kan vi styrka att projekten tar hänsyn till de obligatoriska indikatorerna.

3. Strategins framtagning

Den 2 juni – 15 oktober 2014 hölls 15 öppna möten på 15 platser. Cirka 200 personer (lokalbefolkning, företagare, representanter för organisationer) deltog i

arbetet med SWOT-analysen (Bilaga 1) och visionsarbetet. Möten med arbetsförmedlingen och med kommunala företrädare har genomförts. Berörda kommuner har lämnat avsiktsförklaringar. Strategiska dokument, så som Region Skånes utvecklingsprogram, kommunala mål m.fl. har genom representationen i LAG bevakats så att skrivningarna inte strider mot dessa. Faktauppgifter hämtas från regionala och kommunala styrdokument samt från SCB. Uppgifterna har bearbetats av LAG PH:s framtidsgrupp.

Strategin är diskuterad och väl förankrad i LAG, som har beslutat att lämna in en ansökan. Förslag till strategi som sedermera, i januari 2015, prioriterades av Jordbruksverket har funnits tillgängligt via hemsida och Facebook från månadsskiftet okt/nov 2014. Allmänhet, organisationer, föreningar, politiker m.fl. har kunnat lämna synpunkter inför och under arbetet. Strategin har för yttrande sänts över till kommunerna, Länsstyrelsen, Region Skåne och till Bygdegårdarnas riksförbund (BR). Region Skåne har generellt poängterat beaktande av strategiska dokument samt BR behovet av samlingslokaler.

Därefter beslöt LAG att lämna in en ansökan om starttillstånd. Efter begäran om kompletteringar från Jordbruksverket har strategin kompletterats. Även i denna process har LAG varit delaktiga.

4. Utvecklingsområdet

Kommuner som omfattas av strategin.	Hässleholm Perstorp
Större tätorter och utvecklingscentra	Kommunhuvudorter Hässleholm och Perstorp Väsentliga noder och utvecklingscentra Våra 6 större stations-/kransorter, företagarföreningar, nyföretagarcentrum, skolor och utbildningscentra, hästverksamheter, LRF, mötesplatser, kultur- och naturområden, idrottsanläggningar.
Totalt antal invånare i utvecklingsområdet, inklusive tätorter > 20 000 invånare.	57 366 (20131231)
Antal invånare i utvecklingsområdet, exklusive tätorter > 20 000 invånare.	57 366
Områdets totalstorlek i km ² , inklusive tätorter > 20 000 invånare.	1 426
Områdets storlek i km ² utanför tätorter > 20 000 invånare.	1 426
Antal invånare per km ² , inklusive tätorter.	39,07
Antal invånare per km ² , exklusive tätorter.	39,07

Landskapstyper och landmärken	Område återfinns i skogsbygd och gränsar till mellanbygden. Det omfattar, enligt länsstyrelsens "Det skånska landskapet" hela eller delar av sju karaktärsområden. De skogliga inslagen är stora och varierande. Området är kuperat då flera åsar korsar ytan. Höjdskillnaderna är stora inom området då höjden över havet går från ca 1 meter till 210 m. Inom området finns därmed områden som är känsliga för klimatförändringar/höjt vattenstånd även om det inte finns någon havskust men däremot gott om större eller mindre sjöar och vattendrag. Området var tidigt bebott och här återfinns den i dag äldst daterade bosättningen i Sverige.																																											
Befolkningsförändring för åren 2007–2013	<ul style="list-style-type: none"> Flyttnetto Födelsenetto <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>flyttnetto</th> <th>Födelsenetto</th> <th colspan="2"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2007</td> <td>495</td> <td>-71</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>259</td> <td>7</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>85</td> <td>-40</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>195</td> <td>-43</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>127</td> <td>1</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>6</td> <td>-82</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>152</td> <td>-50</td> <td colspan="2"></td> </tr> </tbody> </table>					flyttnetto	Födelsenetto			2007	495	-71			2008	259	7			2009	85	-40			2010	195	-43			2011	127	1			2012	6	-82			2013	152	-50		
	flyttnetto	Födelsenetto																																										
2007	495	-71																																										
2008	259	7																																										
2009	85	-40																																										
2010	195	-43																																										
2011	127	1																																										
2012	6	-82																																										
2013	152	-50																																										
Arbetslöshet i procent	9																																											
Arbetslöshet bland unga (15–24 år) i procent *	15																																											
Andel invånare med utländsk bakgrund i procent *	17																																											
Antal företag med direkt anknytning till fiske och vattenbruk **	0																																											
Antal företag per 1 000 invånare ***	106																																											
	I Skåne som helhet drivs ca 23 procent av företagen av kvinnor år 2013. År 2006 fanns ca 4400 företag i området LAG PH varav ca 900 drevs av kvinnor (ca 20 procent).																																											
Antal nystartade företag per 1 000 invånare ***	10,2																																											
	(År 2012 Skånesiffror: kvinnor 7,1, män 14,5)																																											
Andel av befolkningen i procent	Åldersklasser			%																																								
16-24 år			Totalt																																									
25-44 år	15-24 år	män	3793																																									
45-64 år		kvinnor	3446																																									
65- år	Totalt		7239	12,6																																								
	25-44	män	6680																																									
		kvinnor	6439																																									
	Totalt		13119	22,7																																								
	45-64	män	7589																																									
		kvinnor	7275																																									
	Totalt		14864	25,8																																								
	65-	män	6088																																									
		kvinnor	6800																																									
	Totalt		12888	22,4																																								

Övrigt nämnvärt som har betydelse för områdets utveckling?	<ul style="list-style-type: none"> - Människorna - Det strategiska läget inkl. infrastruktur - Service
--	---

4.1 Områdesbeskrivning

Natur och kulturreсурser

I norr är området en fortsättning av det sydsvenska höglandet, kuperat, med skogklädda höjder och mindre odlade och betade marker kring sjöar och vattendrag. Det förekommer naturbetesmarker med grova ekar och värdefulla betesväxter med bl.a. små ekosystem. Där nivåskillnaderna är mindre finns områden av moss- och kärrmarker. Kring Hässleholm och Finjasjön finns öppen odlingsbygd. Mot söder finns ett flertal åsar, med inslag av lövskog, framför allt bok. Godsbildningar har präglat vissa områden. Större byar är koncentrerade till slättbygden och ensamgårdar och mindre byar om två, tre gårdar är vanliga i skogstrakten. Mellan dessa finns obebyggda skogs- och mossområden. Berggrunden domineras av gnejs, bortsett från ett område vid Ignaberga, med krita. Jordmånen är ofta en mindre bördig morän. Större vattendrag är Helge å, Almaån och Verumsån och tillflöden till Rönne å. Flera har olika typer av vandringshinder. Det finns sjöar inom området och det finns också dammar från 1870-talet. Trakten har i olika omgångar varit krigsskådeplats. På 1300-talet stod ett slag vid Mjölkalånga. På 1600-talet utspelades flera strider mellan danskar och svenskar i området.

Struktur av relevant näringsliv, föreningsliv, service och infrastruktur inkl. förändring över de senaste åren

Antalet industrier och hantverk ökade då järnvägen etablerades under senare delen av 1800-talet. Hässleholm utvecklades till en betydande stationsort. Större stations-samhällen uppstod i Perstorp, Sösdala, Vinslöv, Tyringe, Bjärnum, Hästveda och Vittsjö. Dessa stationsorter har påverkats av kollektivtrafiksöndringar. Landsbygden i övrigt saknar kollektivtrafik bortsett från närtrafik, dvs kommuninvånarnas möjlighet till transport till närmsta station. Inom vissa områden är vägnätet ett dominerande inslag i landskapet. Natursköna orter som Vittsjö och Tyringe utvecklades till turistorter. Under 1900-talet etablerades skolor och nu nedlagda regementen i Hässleholm.

Av närmre 6 000 aktiva företag är 46 procent äldre än 15 år. Enskild näringsverksamhet är den dominerande företagsformen (ca 70 procent) och en indikator på företagsamhet och entreprenörskap. Perstorps industriella utveckling inleddes då Skånska Glasbruket (nuvarande Gustafsborg) startade på 1690-talet. Tillverkningen var igång till 1762. År 1881 grundades Skånska Ättikfabriken, numera Perstorp AB.

Av Regionalt Resurscentrum för kvinnor i Skåne (2004) undersökning framgår att ca 16 procent av Skånes företag återfinns i nordöstra Skåne. Motsvarande andel av de kvinnliga företagen var ca 15 procent. Tyvärr saknas färskare siffror att jämföra med då undersökningen använde sig av speciella indikatorer. En felkälla kan vara det dolda kvinnliga företagandet, t.ex. då kvinnor är delägare i familjeföretag inte syns i statistiken. Andelen nyföretagande kvinnor har dock ökat kraftigt de senaste femton åren, vilket tyder på att skillnaderna är på väg att minska. Kvinnors företagande har ökat med 16 procent i Skåne sedan 2006, vilket kan jämföras med

mäns företagande som ökat med 7 procent under samma period. Trots detta är kvinnor fortfarande underrepresenterade bland såväl företagare som nyföretagare. I Skåne startas 29 procent av de nya företagen av kvinnor jämfört med riksnittet på 31 procent. Det är färre nya företag jämfört med riket. Det finns också färre kvinnliga företag i såväl Skåne som riket. Det finns all anledning att misstänka att det ser likadant ut inom utvecklingsområdet. Regionalt resurscentrum för kvinnor konstaterar 2012 att om kvinnor var en motsvarande del av företagandet som vad männen är, skulle det innebära 75 000 nya företag och 278 000 nya jobb i Sverige. Resurscentrum för kvinnor pekar på att det behövs attitydförändringar på alla nivåer i samhället för att skapa bättre förutsättningar för företagande i kommunerna, inte minst då för kvinnliga företagare. Tillväxtverket har konstaterat att den största andelen företagare är i åldern 46–60 år vilket gäller både kvinnor och män. Generellt sett är dock kvinnor som driver företag yngre än män som driver företag. En större andel kvinnor som driver företag har också en eftergymnasial utbildning (45 procent jämfört med 35 procent av männen). En fjärdedel av kvinnorna som driver företag har en högskoleutbildning som är tre år eller längre. Dessa siffror gäller på riksnivå.

Andelen företag inom jord- och skogsbruk (4 procent) är högre än i riket. Många av ägarna är i pensionsåldern. De senaste decennierna har bruksenheter lagts ner. Betes- och ängsmarker har planterats med skog och en del mindre gårdar har förvandlats till fritidshus. År 2013 fanns 776 registrerade jordbruksföretag i området vilket är 13 färre än 2007. Tätorterna expanderar på odlingsmark med ny industri- och bostadsbebyggelse. Träslöjd kompletterade tidigare jordbruket. Kring Ignaberga var kalkbrytning en säsongsbetonad binäring med rötter i tidig medeltid. Torvindustrin har, sedan sekelskiftet 1900, spelat roll. Mossarna är ändå relativt orörda med ett rikt djur- och växtliv.

Tillgången till bredband är viktig för områdets utveckling. I ”Bredbandsstrategi för Skåne” är målet att 95 procent av Skånes hushåll och alla offentliga verksamheter senast år 2020 ska ha möjlighet att ansluta sig till bredband via fiber med en kapacitet av minst 100 Mbit/s. För läget inom området framgår förhållandena nedan (PTS siffror avseende 2013).

	Totalt		Tätbebyggt		Glesbebyggt	
2013	Befolkning	Arbetsställen	Befolkning	Arbetsställen	Befolkning	Arbetsställen
Hässleholm						
100 Mbit/s	22,63%	16,93%	27,36%	26,34%	0,62%	0,52%
Perstorp						
100 Mbit/s	53,40%	37,83%	63,05%	55,79%	1,96%	5,79%

Områdets förutsättningar vad gäller livskvalitet, lokal anda och de sociala förutsättningarna

Befolkningstillväxten är låg. I Skåne är det bara 6 av 33 kommuner som växer långsammare än Hässleholm. Skåne är den näst mest tätbefolkade regionen i Sverige med 112 invånare per kvadratkilometer. Befolkningstätheten är dock inte jämnt fördelad i Skåne – här är antalet invånare 39 per kvadratkilometer. Demografiskt har området färre invånare i åldersgruppen 25-64 år.

Kommunal service finns i samtliga 8 större tätorter och i mindre omfattning på övriga orter. Bortsett från huvudorterna är butiksutbudet begränsat. Av tidigare två dagligvarubutiker per ort finns idag oftast en kvar. Tillgång till sällanköpsvaror

finns i kommunhuvudorterna eller i angränsande kommuner. Vårdcentraler, uttagsautomater, liksom bensinstationer har försvunnit.

Liksom näringslivet är föreningslivet omfattande med mer än 600 föreningar. Lokala mötesplatser finns men minskar då kommunala lokaler börjat säljas. Kommunal skötsel av byggnader och lokala idrottsplatser minskar. Genomförda SWOT-analyser pekar på en avtagande självkänsla i bygderna då befolkningen upplever att det kommunala engagemanget minskar.

Relevanta angränsningar

Samgående med Leader områden från tidigare period har diskuterats men skillnader i struktur och karaktär avseende näringsliv och lokala förutsättningar medför hinder för ett homogent område. Den ytmässiga storleken genom sammanläggning blir ett hinder för funktionalitet.

4.2 Behov och utvecklingsmöjligheter

LAG utsåg en arbetsgrupp – framtidsgruppen – som tillsammans med verksamhetsledaren fick i uppdrag att genomföra allmänna möten för att hämta in områdets behov. Uppnådda resultat under 2007 - 2013 redovisades och information lämnades om kommande programperiod. SWOT-analyser och visionsdiskussioner genomfördes. De närvarande fick även diskutera en vision utifrån formuleringen ”Hur vill vi att området ser ut om 5 år?” De svar som lämnades har sammanfattats i områdets vision. Deltagarna betonade vikten av kontinuitet för att skapa hållbarhet men diskuterade också nya utvecklingsmöjligheter. Deltagarna ansåg att en ny ansökan skulle lämnas. Deltagarna var födda mellan 1930 och 2009 med en tyngdpunkt kring 1940 – 1959 det vill säga inom den åldersgrupp som är mest frekvent i området. De var i mindre omfattning bekanta med eller hade varit involverade i tidigare genomförda projekt. Ungas förhållanden berördes i mindre omfattning än väntat.

Mötena resulterade i en enighet om behoven som stämmer väl med nationella, regionala och lokala prioriteringar. Vi ser detta som en indikation på att ett långsiktigt och hållbart arbete är och blir möjligt.

Behov som lyftes var t.ex. att det saknades bostäder för unga och äldre och avsaknad av marknadsföring av det lokala området. Tillgång till lokal service och infra-struktur hade försämrats genom att fler orter åter blivit stationsorter vilket i sin tur medfört att nästan all busstrafik lagts ned på landsbygden. Den nedrustning av service som sker är ett stort hot mot hela områdets attraktivitet, dess näringsliv och befolkning. De ändrade förutsättningarna liksom att man upplever ett minskande kommunalt intresse har lett till en bristande självkänsla.

Efter en bearbetning av samtliga genomförda SWOT-analyser utkristalliserades följande (se bilaga 1)

Styrkor: Aktiv ort, turism, infrastruktur samt rikt och varierat näringsliv

Svagheter: Bristande service, turism, bristande infrastruktur och näringsliv med få arbetstillfällen

Möjligheter: Delaktighet och integration på orten, turism, förbättrad infrastruktur med lokala lösningar, företags- och produktutveckling

Hot: Nedrustning av orten, infrastruktur samt näringsliv och turism

En analys av den detaljerade SWOT som bifogas pekar på att:

Våra målgrupper är ungdomar, mikro- och småföretagare (kvinnliga), potentiella entreprenörer, företagsfrämjande organisationer och lokalsamhället.

Vi vill därför satsa på:

- **Delaktighet och integration** i lokalsamhället för att bygga lokal kapacitet
- Våra (kvinnliga) **företag inkl. turism** då här finns potential
- Att skapa ett **hållbart och tillgänglig samhälle** genom boende, infrastruktur och miljöinsatser.

Region Skåne verkar för att Skåne år 2030 är en attraktiv region med flera starka tillväxtmotorer och en mångfald av livsmiljöer med en flerkärnig ortstruktur där olika orter kompletterar varandra och där hela Skåne lever. Det ska finnas förutsättningar för att bo och jobba i hela regionen, resandet ska ske med hållbara transportslag med en gemensam funktionell arbetsmarknad. Av de ca 250 tätorter som finns i Skåne har sju identifierats som regionala kärnor varav Hässleholm är en. Att stärka området är därmed helt i linje med det regionala arbetet och synergieffekter borde kunna uppstå med hjälp av lokala projekt.

Bästa jordmännen för att skapa hållbar utveckling finns i den lokala miljön som bäst känner lokala behov. Här finns den handlingskraft, idérikedom och kapacitet som krävs för ett långsiktigt och framgångsrikt resultat. Lokal utveckling behöver plattformar som gynnar långsiktiga lösningar i stället för att hantera akuta behov. Ett hållbart och långsiktigt arbete behöver ett noggrant förankringsarbete liksom ny-tänkande genom samverkan med andra aktörer och med inspiration från andra genom t.ex. olika utbyten.

Attraktionskraft på landsbygden har många dimensioner. Möjligheten att förverkliga idéer, att kunna leva ett rikt liv både socialt och miljömässigt – och en landsbygd full av rörelse är faktorer som påverkar. Tillgänglighet och praktiska lösningar likaså.

Ett växande hot är kommande generationsskifte. Flera av de små och medelstora verksamheterna på landsbygden, inte minst inom lantbruket och de gröna näringarna, kan komma att få svårt att överleva när ägarna går i pension. Det finns inte alltid en naturlig arvtagare. Svårigheter att lösa finansieringen är ännu ett hinder liksom den tid det tar att nå lönsamhet.

Delaktighet och integration i det lokala samhället

Befolkningen i området återfinns med något mer än en tredjedel av invånarna boende i huvudorterna, resterande befolkning finns lika fördelade mellan de 6 större kransorterna och på ren landsbygd. Ingen ort har större invånarantal än knappt 19 000. De mer än 600 föreningarna stärker och stöder engagemanget för bygden liksom de många företagen som återfinns i hela området.

Engagemanget och de möjligheter som det medför, hotas av befolkningens ökande medelålder. Föreningars fortlevnad äventyras t.ex. av att det blir svårt att rekrytera till styrelsearbetet liksom medlemmar framför allt om man inte längre garanteras en funktionell lokal.

Befintliga lokaler/mötesplatser är inte långsiktigt säkrade eftersom kommunala effektiviseringar bl.a. medför lokalförsäljningar. Fler mötesplatser behövs för de som inte får behoven tillgodosedda på fritidsgården eller idrottsplatsen. Framför allt behövs mötesplatser där olika kulturer kan mötas för att skapa en ökad förståelse för varandra i samhället, skapa förutsättningar för samhällsengagemang och delaktighet

Befolkningen har börjat öka som en följd av ökad invandring. I det fall en ny höghastighetsbana passerar området förväntas en större befolkningstillväxt. Sammantaget bidrar detta till att en redan befintlig bostadsbrist riskerar att öka.

I samverkan med föreningslivet i lokalsamhället kan ett lokalt faddersystem erbjuda inflyttare en snabbare inkörsport som ger delaktighet och samverkan.

Bankernas investeringsvilja är låg inte minst på landsbygden varför det behövs innovativa lokala och alternativa finansieringsmöjligheter. Närheten till flera universitets- och högskoleorter skapar möjlighet till samverkan och kunskaps-höjande åtgärder.

Näringsliv inklusive turism

Områdets främsta tillgångar är närhet och natur med de möjligheter detta erbjuder. Vårt strategiska läge, med Danmark och norra Tyskland på samma avstånd som Stockholm, erbjuder många möjligheter och en befolkningsmässigt stor marknad.

De mer än 6 000 företag som finns i området är till största delen fåmansföretag och ur ett europeiskt perspektiv med få undantag små företag. Det finns potential för att öka omsättning liksom sysselsättningsgraden genom utveckling och nyanställning i redan befintliga företag. Enligt Hässleholms kommuns näringslivsprogram har näringslivet ett ökande behov av kvalificerad arbetskraft och området behöver fler invånare samt en högre utbildningsnivå.

De många mindre lantbruken ger förutsättningar för såväl utveckling av ekologisk verksamhet som för småskalig besöksnäring och livsmedelsproduktion. Genom stödjande insatser som att initiera produktutveckling i samverkan med aktuella organisationer och forskare, nätverksbyggande och kompetensutveckling kan ytterligare företag eller kompletterande verksamheter utvecklas.

Mat har vidare ofta varit en brygga mellan olika kulturer och kan därför användas i ett integrationsperspektiv mellan kulturer, åldrar och mellan stad och land. I området finns potential för förädling och utveckling av nya produkter.

Förutsättningarna för att utveckla ytterligare verksamheter som Grön rehabilitering, som riktar sig till långtidssjukskrivna som har rehabiliteringsbehov, och Grön omsorg, som bygger på att kombinera omsorg med gårdens resurser för personer som av olika skäl berörs av socialtjänstlagen, är goda.

Ett hållbart och tillgänglig samhälle

Brister i t.ex. infrastrukturen i ett lokalsamhälle leder till en nedåtgående spiral med utflyttning, öde fastigheter, ensamhet och utanförskap för de som bor kvar och allt mindre service och allt sämre infrastruktur. Genom att sträva mot en förbättrad service med innovativa lösningar ökar ett områdes attraktionskraft.

Rubriken ”Hållbart samhälle och tillgängligt samhälle” lyfter ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. Det kan vara ett fungerande socialt liv med service, mötesplatser och möjligheter för alla. Ett samhälle som är integrerat, tryggt, tillgängligt och jämställt och där det erbjuds delaktighet och inflytande likväl som ekologisk odling eller mångfald.

Ekonomisk hållbarhet kan vara en fungerande bostadsmarknad med ett attraktivt utbud, en väl fungerande arbetsmarknad med tillgång till kompetent arbetskraft och goda möjligheter till sysselsättning, väl underhållet fastighetsbestånd, anläggningar och övriga miljöer samt en långsiktig fungerande lokal ekonomi.

Vår bostadsbrist består i antal tillgängliga bostäder men även av att befintliga bostäder inte är anpassade efter de krav och behov som besökare, ungdomar, äldre och nya svenskar har. Bostäder har lång livslängd och måste vara hållbara för alla människor och de olika behov som finns under en livsålder.

Våra allt fler och friskare äldre vill bo kvar på sin lokala ort där det sociala livet finns men i ett mer lättskött alternativ. Ungdomarna önskar en billig första bostad och inflyttare från andra länder har andra behov, t.ex. större lägenheter. Turister, besökare och konferensgäster ska erbjudas attraktivt boende. Ovanstående grupper har också behov av god infrastruktur.

Nygamla stationsorter liksom landsbygden behöver innovativa och kreativa bostadslösningar och lokaler för föreningar och företag liksom andra attraktionshöjande åtgärder. Här öppnas möjlighet att utveckla de allt vanligare överlopsbyggnaderna. Genom att låta dessa befintliga byggnader få nya användningsområden vill vi skapa en ökad inflyttning av företag och boende samt besökare i området.

Avveckling av regional och lokal service, som t.ex. vårdcentraler som saknar läkare, avveckling av uttagsautomater för kontanter, bensinstationer som läggs ned eller omvandlas till automatstationer bidrar till lägre attraktionskraft.

Produkter som odlas, förädlas och avyttras i närområdet bidrar till en bättre miljö genom en mindre miljöpåverkan t.ex. genom kortare transporter. I sin tur kan detta bidra till att lokala och regionala miljömål uppnås. Dessutom gynnas lokal sysselsättning, ekonomi och attraktionskraft. Det handlar om frågor som i hög grad berör den enskilde. Lokala insatser kan ibland också få global inverkan.

5. På vilket sätt är strategin innovativ?

Med erfarenhet från den nu avslutade perioden vill vi främja ett ökat nätverkande och ta till vara resurser och kompetens som redan finns. Vi vill ha ett centralt beläget verksamhetskontor som bas. Detta består av en verksamhetsledare, ekonom och en projektcoach.

Coachen ska under programperioden arbeta ute i området för att förstärka projektarbetet d.v.s. möta projekten på plats. På detta sätt kan coachen sammanföra resurser för bästa resultat. Vid behov sker arbetet i samråd med LAG och verksamhetskontor.

Metod

Vi vill arbeta ute i området för att tidigt fånga upp de idéer som finns och ge stöttning så att idéerna blir färdiga projekt. Lokalbefolkningen står för kunskap om behovet och idéerna liksom om hur en lokal lösning kan genomföras d.v.s. bevakar att underifrånperspektivet tas till vara.

Vår insats handlar om att ha sakkunskapen om strategin och regelverket och vad som då blir genomförbart. Det handlar också om att i ett tidigt skede kunna bjuda in andra aktörer, t.ex. arbetsförmedlingen eller kommunala förvaltningar, för att deras faktakunskap om regelverk m.m. ska kunna beaktas.

Allmänna informationsmöten: Mötena har flera syften. Informera om metoden för lokalt ledd utveckling d.v.s. bygga varumärket samt medverka till nya projekt och senare i programperioden sprida kunskap och kännedom om genomförda projekt.

Skrivarmöten: Speciella möten för dem som har projektidéer. Mötena syftar till att arbeta med projektskrivande och ska vara en hjälp till initiativtagarna för att vässa idéer och ansökningar men även erbjuda erfarenhetsutbyte.

Problemlösarmöten: Dessa möten ska ägnas åt att samla upp gemensamma problem i olika projekt i genomförandefas. Projekten ska få utbyta erfarenheter och hjälpas åt med lösningar men också med att kunna tipsa om resurser m.m.

Redovisningsmöten: Mötena ska ägnas åt att informera om hur projekten ska redovisas, vad som avses med olika dokument som ska lämnas med redovisningen etc. Vi vill skapa en snabbare process, ett bättre nätverk och ett mera kvalitetssäkert arbete.

Vi vill på detta sätt ge projekten bättre service och hjälp för att man ska våga söka och för att man också ska känna att det är bra att jobba i projektform men också för att projekten genom gemensamma möten kan få inspiration till gemensamma projekt. Vi vill även samla avslutade projekt som får berätta om sina framgångar och motgångar för att dels lära av varandra och dels få fram nya projektet som för frågorna/projekten vidare.

Vi vill med denna metod stärka landsbygdens utveckling så att ungdomarna kan stanna kvar, främja företagande, turism och skapa förutsättningar för ökad sysselsättning och produktförädling i hela området.

Arbetsättet med den nya coachtjänsten och de olika mötesformerna (skrivar-, problemlösar-, och redovisningsmöten) blir nytt för perioden. Vi har sett ett behov hos tidigare projektägare som vi vill möta på detta sätt. Vi anser att det innovativa är det arbetssätt vi planerar. Vi vill stödja de sökande att åstadkomma det innovativa i projekt och aktiviteter.

6. Vision

”Leader LAG PH – vi agerar lokalt och tänker globalt!”

För att kunna bo, leva, verka och arbeta i lokalsamhället behövs en god infrastruktur liksom lokala arbetstillfällen och en lokal marknad. En ökad befolkning skapar förutsättningar för företagande, bra boenden med levande centrum och tillgång till lokaler med aktivt företagande och föreningsliv i ett engagerat samhälle. Med öppet sinne i det öppna landskapet är kulturella skillnader en tillgång. Det står klart att det i dagens samhälle finns behov av och möjlighet till förbättrad infrastruktur, fler lokala arbetstillfällen, mer samarbete, fler lokala produkter och inte minst en lokal marknad som har en stor potential.

-Vi vet att det finns behov av och efterfrågan på boende för olika målgrupper liksom aktiva föreningar som verkar i lokalsamhället.

-Vi vill göra det möjligt att lokalt arbeta med, för området, utmanande och innovativa lokala lösningar som kan öka förutsättningarna för miljövänliga, ny-tänkande bostäder, nya och fler produkter på en vidgad marknad, fler lokala försörjningsmöjligheter och ökad mångfald.

-Vi vill att de projekt som genomförs skapar tillväxt genom att använda SMARTA (specifika, mätbara, accepterade, realistiska och tidsbestämda) mål och på så sätt bidrar till ett hållbart samhälle. Resultaten av arbetet ska vara bestående efter programperiodens slut.

När programperioden är slut vill vi se fler aktörer från området som syns även utanför det lokala samhället. Vi vill se nya, attraktiva, miljömedvetna boenden som bidragit till en ökad inflyttning. Vi vill se vitaliserade orter och en aktiv landsbygd med god infrastruktur och ett ökat besöksantal som på ett hållbart sätt använder sig av de faciliteter som det moderna samhället erbjuder. Därför finns det då fler företag, fler lokala närproducerade produkter, fler arbetstillfällen och en ökad kunskap.

Genom att agera lokalt blir LAG PH en självklar aktör i en global värld där lokala projekt bidrar till en långsiktig utveckling. Helt enkelt - livskvalitet för alla – ung, gammal, svensk eller nysvensk genom långsiktig landsbygdsutveckling.

7. Mål, insatsområden och urvalskriterier

7.1 Övergripande mål för området

Övergripande mål för hela strategin
Delaktighet och integration...
Näringsliv inkl. turism
Hållbart och tillgängligt samhälle

Varför delaktighet och integration i lokalsamhället?

Människor flyttar av fri vilja eller av tvång inom och mellan länder. Kulturkrockar, diskriminering och segregation i arbetsliv, boende, utbildning eller språkkunskaper uppkommer p.g.a. kön, sexuell läggning, etnicitet, ålder eller funktionsnedsättning. Vi är alla olika. Bland dessa människor finns mycket kompetens och kunskap att ta till vara. I olikheten och mötet oss emellan skapas, rätt hanterat, en innovationskraft.

Arbetslösheten är speciellt hög bland invandrare och unga i vårt område. Egen försörjning är en grund för integration och delaktighet. Mångfald behöver ses som en styrka. Insatser behövs som kan leda till förändrade attityder och nytänkande liksom fler arbetstillfällen. Denna uppfattning stärks av vår SWOT-analys.

Motivering

Skillnaden mellan stad och land blir allt tydligare. Därför vill vi bidra till att stärka relationen genom t.ex. skapa avsättningsmöjligheter för närodlat i näraliggande större samhällen.

Allt fler ser och upplever en ökad segregation i samhället. Åtgärder behövs för att samhället ska erbjuda möjligheter för alla. Förståelsen och respekten för varandra måste öka. Det handlar om demokrati men också om att få känna delaktighet i samhället, ha ett arbete och en meningsfull fritid. Därför vill vi hitta projekt som motverkar segregering och som ökar möjligheterna till delaktighet i samhället. Vi vill också hitta projekt som skapar nya arbetstillfällen likväl som skapar förutsättning för en meningsfull fritid.

Integration betyder att **alla** tillsammans är delaktiga i det som sker i samhället. Då finns plats för alla att känna delaktighet och gemenskap. Vi vill hitta projekt som minskar klyftorna i samhället och arbetar mot segregation för att underlätta integration och stärka lokalsamhället.

Varför näringsliv inkl. turism?

Ett ökat företagande ger ett starkare näringsliv med fler arbetstillfällen, och olika regionala utredningar visar stora skillnader inom Skåne. Våra möten liksom olika regionala utredningar har visat att natur och tystnad är stora platsbundna tillgångar. En potential att utveckla finns inom gröna näringar med verksamheter som turism, Grön omsorg och Grön Rehab men också inom lokal förädling. Kunskap behöver omvandlas till nya och bättre varor och tjänster. Det kan ske t.ex. genom att nya idéer sätts i produktion, via ett etablerat företag eller genom ett nystartat företag. Därför är både existerande och potentiella företag viktiga ur en tillväxtpunkt.

Motivering

Generationsväxlingen - Området har underskott på invånare i åldersgruppen 25-64 år och överskott i åldersgruppen 65+ och står inför en demografisk utmaning i en allt äldre befolkning och en ökande försörjningsbörda. Samtidigt riskerar utbildningsnivån att sjunka. Därför vill vi arbeta med projekt som ökar kunskapen om hur en generationsväxling underlättas och hur vi kan bidra till en minskad försörjnings-börda. Vi vill också arbeta med samhällets attityder för att öka möjligheterna att t.ex. finansiera en generationsväxling i ett företag.

Utbildningsnivån – i Hässleholm, liksom i Skåne och riket, har majoriteten en kortare utbildning än 3-årigt gymnasium. Utvecklingen leder till ett behov av en ökad utbildningsnivå. Under perioden 2007 – 2013 genomfördes bl.a. ett projekt i samverkan mellan Hantverks- och industriföreningen och kommunen kring behovet av fler teknikutbildningar. Projektet föll väl ut och kommunen ansökte om att få skapa ett teknik-college. Vi vill arbeta med fler projekt kring kompetensutveckling tillsammans med utbildningsanordnare.

Befintligt näringsliv behöver utvecklas och stärkas. Samtidigt vet vi att en svag efterfrågan på arbetskraft drabbar inte minst unga, kvinnor, personer födda utanför EU samt de som har nedsatt arbetsförmåga. Nya arbetstillfällen behövs liksom nya verksamheter. Kvinnor är t.ex. i lägre omfattning företagare i området. Vi har tyvärr endast äldre ingångsvärden kring kvinnligt företagande och ingen information om i hur stor omfattning lokala produkter finns på den lokala marknaden. En nulägesanalys kan vara bra att ha för att med den som utgångspunkt tillsammans med målgruppen påbörja ett långsiktigt arbete mot ökat kvinnligt företagande och fler lokala produkter på den lokala marknaden. Den moderna människan blir allt mer vilse i umgänget med naturen samtidigt som vi blir allt mera medvetna om naturens läkande verkan. Det öppnar upp för att omvandla en naturligt platsbunden potential för nya verksamheter. Genom att ta till vara de lokala förutsättningarna kan lokalsamhället och dess mikro- och småföretag få en möjlighet att ta sig in på en globaliserad marknad.

Varför hållbart och tillgängligt samhälle?

Social hållbarhet handlar om att bygga ett samhälle där det goda livet uppfylls för alla. Genom att inte slösa med naturresurser och energi bevaras biologisk mångfald och genetisk variation och ekologisk hållbarhet främjas. Ekonomisk hållbarhet handlar om att hushålla med mänskliga och materiella resurser på lång sikt. För att nå ett hållbart och tillgängligt samhälle behövs en väl fungerande infrastruktur och att fler företag skapas eller utvecklas. Pendlaren kan utgöra en viktig resurs för att starta företag på orten.

Motivering

Området har fått tillbaka flera stationsorter vilket är mycket positivt för de berörda orterna. Samtidigt har ett ökat antal boende ställts utan kollektivtrafik då flera busslinjer lagts ner. Den lokala servicen försämras ständigt genom avveckling och nedläggning. Bredbandsutbyggnaden sker allt för långsamt. Den enskilde blir allt mer beroende av tillgång till bil för att kunna studera, arbeta och umgås. Ett område som brister i flera av de behov som den moderna människan har som t.ex. infrastruktur och service blir mindre intressant att bo, leva, verka eller arbeta i. Det uppstår ett demokratiunderskott och området förlorar attraktivitet, trovärdighet och självförtroende.

-Vi vill hitta nya innovativa och hållbara lösningar som formats utifrån lokala behov för att hantera brister i infrastrukturen.

-Vi vill se fler företag liksom utveckling av befintliga företag. Vi förutsätter att detta leder till att dagens pendlare får möjlighet att hitta och skapa boende på sin arbetsort och på så sätt sker en inflyttning som vitaliserar vårt lokalsamhälle.

-Vi vill också hitta projekt som tar till vara på vår stora tillgång, naturen, på ett hållbart sätt. Vi vill hitta projekt som använder naturen utan att överutnyttja den.

-Vi vill att projekt som främjar variation och mångfald genomförs för att bidra till en ekologisk hållbarhet.

Horisontella mål

Övergripande horisontella mål för hela strategin	Indikatorer
Delaktighet och integration	<i>Antal nya arbetstillfällen Antal mötesplatser Antal kompetenshöjande insatser Antal nya samverkansformer/nätverk Antal nya sociala företag</i>
Jämställdhet	<i>Antal projekt som stärker det underrepresenterade könets roll.</i>
Tillgänglighet	<i>Antal miljövänliga infrastrukturer Antal serviceställen</i>
Hållbar utveckling	<i>Antal utvecklingsplaner Antal miljöprojekt Antal lokala produkter Antal sociala projekt Antal kulturprojekt Antal nya eller förbättrade besöksmål Antal nya företagare under 44 år</i>

Kriterierna handlar om ett förhållningssätt och något man gör, inte bara något man uppnår. Att aktivt arbeta med dessa frågor är en framgångsfaktor. Vi vill arbeta med de horisontella målen i varje projekt genom att lyfta fram dem i projektplanen. Vi vill att projektägarna i sin projektplan redogör för hur projektet bidrar till uppfyller- sen av de horisontella målen. Projektcoachen kommer att hjälpa projekten med att sätta fokus på horisontella mål.

-Vi vill stödja initiativ som tillgodoser nuvarande behov utan att äventyra kommande. Därför är insatser för miljö, jämställdhet, tillgänglighet och integration naturliga och viktiga.

-Vi vill ta tillvara kvinnors och mäns resurser, liksom kunskap och erfarenhet hos människor från andra kulturer och av olika ålder.

-Vi vill sätta individen och miljön i centrum för att skapa en långsiktig positiv utveckling genom att använda olika kompetenser i samverkan.

Varje redovisning ska innehålla en redovisning och analys av hur målen uppfylldes och vilka lärdomar man gjort. Vi vill att det framgår vilka lärdomar som deltagarna gjort genom att ta hänsyn till och arbeta med delaktighet och integration.

Delaktighet och integration

Delaktighet och integration innebär lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Alla kan bidra med sin unika erfarenhet och kompetens så att samhällets mångfald blir en fungerande och gemensam tillgång.

-Vi vill att arbetet med integration och mångfald ska leda till ett bättre resursutnyttjande genom att skapa bättre möjligheter för alla att använda sin unika kompetens såväl ensam som i gemenskap med andra. I mötet mellan individer uppstår ny kunskap och olika projekt.

Jämställdhet

Människan ska ha samma förutsättningar att forma sina liv oavsett kön. När kvinnor och män delar makt och inflytande i alla delar av samhällslivet får vi ett mer rättvist och demokratiskt samhälle. Jämställdhet bidrar till ekonomisk tillväxt genom att människors kompetens och kraft främjas.

-Vi vill visa hur mäns och kvinnors erfarenheter tas tillvara i olika projektet och främja det underrepresenterade könets förutsättningar. På så sätt ökar innovationskraften och effektivisering sker.

Projektägarna skall därför i sina ansökningar och redovisningar tydligt redogöra för hur projektet stärker jämställdhet, d.v.s. där det är möjligt och relevant ange antal kvinnliga och manliga deltagare.

Tillgänglighet

Genom att identifiera hinder kan man finna lösningar som kan öka delaktigheten och leda till anställningsbarhet. Ett sätt kan vara olika lärlingsprogram.

-Vi vill att alla ska kunna delta. Projektägarna behöver därför visa hur man möjliggör för män och kvinnor, olika åldrar och etniska grupper liksom funktionshindrade att delta.

Hållbar utveckling

Ett hållbart samhälle ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov. Såväl ekonomisk som social och ekologisk hållbarhet ska beaktas då de verkar i symbios. Hållbarhet handlar också om respekt för individen och om demokrati.

-Vi vill öka medvetenheten om att insatser för miljön är en tillgång och framgångsfaktor.

-Vi vill bidra till människors hälsa, biologisk mångfald, ta tillvara kulturhistoriska värden, bevara ekosystemets långsiktiga produktionsförmåga samt trygga en god hushållning med naturresurser. Detta skulle kunna innebära nya miljövänliga energilösningar.

-Vi vill att organisationer, näringsliv, föreningar och individer ska se möjligheter och vinster i att arbeta långsiktigt och genom att undvika överutnyttjande av tillgångar.

7.2 Insatsområden

Delaktighet och integration i lokalsamhället

Arbete, utbildning och delaktighet

Stärka den enskildes möjlighet att komma in i arbetslivet utifrån sin förmåga.

Utbildningsnivån behöver öka.

Nytänkande och möjlighet att pröva nya idéer, t.ex. lärlingsprojekt, behövs för att motverka arbetskraftbrist.

Nya sätt att samverka mellan myndigheter, företag och föreningar behövs.

Arbetsmiljölagens portalparagraf om att arbetet ska anpassas efter människans förutsättningar behöver tillämpas innovativt.

Motverka utanförskap och diskriminering oavsett orsak.

Stärka relationen stad – land och förbättra tillgängligheten

Ökad urbanisering bidrar till kulturkrockar, bristande kunskap om allemans vett och gröna näringar osv.

Konsumenten önskar närodlat och ekologiska produkter. Vår livsmiljö mår bättre om långa transporter minskar.

Den lokala marknaden behöver kontinuitet och en god infrastruktur inkluderat bredband.

Producenter och leverantörer behöver kopplas närmre konsumenten genom lokala lösningar, nya nätverk och ny teknik.

Lokala producenter behöver samarbeta för att tillgodose lokala behov och för att konkurrera.

Kunskap om föreskrifter och lagar, t.ex. LOU (Lagen om offentlig upphandling), behöver öka.

Mötesplatser

För att kunna bilda nätverk, för att utveckla idéer, eller för att kunna förädla lokala produkter m.m. behövs mötesplatser. Lokalerna behövs för att bryta isolering och erbjuda delaktighet. Lokaler avvecklas då kommunen inte behöver dem. Den brist på lokaler som då uppstår blir ett hinder för tillväxt.

Attraktionskraft

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser pekat ut ett antal kriterier för att skapa attraktivitet: boende, goda sociala strukturer, bra infrastruktur, god offentlig service samt närhet till arbete. Flera faktorer samverkar ofta. I SWOT-analysen lyftes dålig självkänsla på orten fram, liksom avsaknad av "kommunens" engagemang. Insatser behövs för att förändra attityder och skapa engagemang hos politiker, myndigheter, företag och ideella krafter. Attraktivitet handlar om bl.a. om livskvalitet. Förekomsten av eldsjälar och starka sociala nätverk är viktiga faktorer.

Ökad integration

Den ideella sektorn är viktig för kompletterande insatser i förhållande till kommuners och myndigheters arbete med integration. Det är viktigt att låta målgrupperna medverka i hela arbetsprocessen.

Såväl nysvenskar som funktionshindrade och andra i utanförskap har ofta kontakt med och ibland negativ erfarenhet av myndigheter. Lokal aktörer som lokala företagareföreningar, LRF:s lokalavdelningar och bygdegårdar, hembygdsgrupper, idrottsplatser, folkparker etc. blir betydelsefulla och erbjuder möjligheter att mötas för att utbyta tankar och för att umgås. Möten skapar integration och mångfald. Bondens egen marknad och liknande aktiviteter är exempel på projekt som ökar integrationen inte bara mellan nationaliteter utan även mellan stad och land och olika åldrar. Kompetensen hos funktionshindrade och andra i utanförskap ska tas tillvara.

Näringsliv inklusive turism

Utveckling och marknadsföring av lokalt förädlade produkter

Lokalt förädlade och försålda råvaror har potential som utveckling av såväl landsbygd som produktion och kan bidra till ett starkt varumärke. Att skapa avsättning för lokala produkter på marknaden kan skapa arbetstillfällen. Att erbjuda turisterna en naturupplevelse bidrar till att såväl skapa arbetstillfällen som att öka ett områdes attraktivitet och kan också ha positiv miljöpåverkan. På så sätt skapas bättre lönsamhet för producenter, besöksanläggningar m.m.

Underlätta och möjliggöra generationsväxling

Det måste vara attraktivt att driva företag, liksom att starta nya eller ta över existerande företag. Sextio procent av alla privatägda företag i landet behöver skifta ägare under de närmaste åren. En stor andel är familjeföretag. För att underlätta generationsväxlingen behövs en fungerande kapitalmarknad för smidiga byten men det behövs också någon som vill ta över. Trots flera hinder kan generationsväxlingen innebära möjligheter för arbetsmarknaden.

Satsa på företagande ungdomar

En fjärdedel av de som tidigare varit UF-företagare (gymnasiekoncept) startar ett eget företag. Ungdomarna lägger ofta ned dem när de kommer i familjebildande ålder. Unga möter andra hinder än äldre företagare t.ex. negativa attityder från banker. Ungdomar saknar ofta yrkeserfarenhet. Kontaktnätet kan vara mindre. Det finns behov av att bilda specifika nätverk för unga företagare där generationer kan mötas för att byta erfarenhet och skapa kontakter.

Utveckla och implementera lärlingssystem

Alla klarar inte utbildningsmålen vilket leder till behov av andra vägar in i skola och arbetsliv genom samverka med företagsorganisationer och utbildningsanordnare. Det kan handla om att förlägga praktik på en arbetsplats men också om att informera om behov hos olika utbildningsanordnare, Det handlar om att lyssna av och möta specifika behov hos företagen. Otraditionella och innovativa vägar behövs. En metod kan vara att införa lärlingssystem, då de länder som har lärlingssystem har lägst ungdomsarbetslöshet.

Stärka områdets potential

Potentialen inom natur- och kulturområdet är stor. Det finns förutsättningar för och behov av insatser som leder till paketering och försäljning av tillgångar som boende, guidning och transport men även för att bidra med livsstilsfaktorer. Området erbjuder möjlighet för de gröna näringarna att starta kompletterande verksamheter och då gårdsmiljöerna ofta är små kan detta vara en möjlighet för fortsatt brukande av icke lönande enheter. Åtgärder som stärker ett områdes attraktionskraft bidrar positivt till konkurrenskraften och vice versa.

Hållbart och tillgängligt samhälle

Ökad demokrati genom tillgång till service

En bra fysisk tillgänglighet som en god service med närhet till utbildning och annan samhällsservice liksom till modern teknik för att kunna vara en del i ett modernt samhälle bidrar till socioekonomisk utveckling, ökad informationsspridning och gynnar demokratisk utveckling.

Natur- och kulturvärden

För att få ett hållbart samhälle måste man vara medveten om och sträva efter att skapa resurssnåla miljöer, t.ex. energilösningar. Vår tillgång till tysta områden, till sjöar och vattendrag samt ett varierat naturligt kulturlandskap är en potential. Möjligheterna är goda att utveckla inkomstbringande aktiviteter på ett miljövänligt och hållbart sätt. Det kan t.ex. handla om att med hjälp av leder styra besökaren till mindre känsliga områden.

Digitala lösningar, nya mötesplatser fysiskt och digitalt, samverkansprojekt

Digitala lösningar gör det möjligt att vara välinformerad och delaktig i vad som sker.

Digital konsumtion skapar affärer och digitala tjänster och kan bidra till samverkan.

Digitala lösningar skapar tillväxtpotentialer och låter fler människor leva ett bekvämt liv samtidigt som utvecklingen är hållbar för fler generationer.

Digitala lösningar kan göra natur- och kulturmiljöer informativa och ge ökad kunskap.

Fysiska mötesplatser behövs då utveckling uppstår genom människors möten.

I syfte att studera och lära av andras arbete med hållbar utveckling, småföretagande och hållbart resursutnyttjande uppmuntrar vi till samverkansprojekt lokalt, regionalt och internationellt.

7.3 Handlingsplan

En handlingsplan är den konkreta plan som på kort sikt styr arbetet. Den är uppbyggd av de olika aktiviteter som ska göras och som på sikt ska leda fram till de övergripande målen. Vi avser att denna gång arbeta proaktivt genom att bjuda in till arbetsmöten för att dels få en snabbare uppstart och dels få ännu effektivare projekt samtidigt som den sökande kan erbjudas bättre hjälp. Det är vår förhoppning att projektägarna därmed upplever administrationen som mindre komplicerad. Mötena ska utgå från de SWOT-analyser som man tidigare arbetat fram i olika delar av området. Inriktning för mötena ska vara ”Hur går vi vidare?”. En viktig uppgift för kontoret kommer att bestå i att arbeta med att föra samman resurser, idéer och intressenter med varandra. Vi vill också möjliggöra, skapa och genomföra studieresor och studiebesök för potentiella projektägare, företagare, LAG m.fl. och då gärna i konstellationer som medför att nya nätverk bildas. På så sätt hoppas vi att ny kunskap och nya idéer ser dagens ljus.

På detta sätt vill vi skapa delaktighet och engagemang kring projekten. Vi vill också öka det lokala inflytandet över utvecklingen på det här sättet. Vi vill också ge ökad kunskap om metoden.

Avgränsningar och prioriteringar

Vi vill ”återanvända” de SWOT-analyser som genomfördes på olika platser. Genom att på nytt besöka platserna och nu ta upp en diskussion kring resultatet hoppas vi

snabbt få fram projektidéer att arbeta vidare med. Området får därmed en ökad delaktighet i prioritering mellan de projektidéer som lyfts liksom en ökad kunskap om strategi, metod och vad som händer på andra platser. Vårt verksamhetskontor och vårt LAG kommer att vara viktiga parter i arbetet för att såväl inspirera som stödja och svara för formalia. Genom att engagera LAG hoppas vi på ett större engagemang bland föreningens medlemmar liksom på en ökad kunskap både om metoden, vårt gemensamma område och om de mindre områden och lokalsamhällen som bygger vårt område. Förhoppningen är också att detta skall leda till fler medlemmar i föreningen.

Genom att tydligt ange inriktningen och arbeta fram tydliga syften och målformuleringar med varje projekt underlättas arbetet med att knyta an projekten till de olika fonderna. Vårt uppdrag blir att hjälpa projektägaren att formulera specifika och mätbara mål. På så sätt vill vi kunna knyta finansieringen mot de olika fonderna så ingen dubbelfinansiering riskeras.

Delaktighet och integration i lokalsamhället

Varför: Skillnaden mellan stad och land blir allt tydligare. Samhällsklyftorna växer. Minskade klyftor och arbete mot segregation kan underlätta integration.

Insatsområden

Vi vill att insatserna ska bidra till att

- öka möjligheterna till arbete, utbildning och delaktighet.
- stärka relationen stad – land och förbättra tillgängligheten.
- arbeta för en ökad integration.

Målgrupp: Ungdomar, företag (befintliga som potentiella), utbildare, lokalbefolkning, producenter på landsbygden, de som står långt från arbetsmarknaden

Berörda fonder: Landsbygdfonden Socialfonden Regionalfonden

- fler mötesplatser skapas eller förbättras

Målgrupp: Lokalbefolkning

Berörda fonder: Landsbygdfonden Socialfonden

- öka attraktionskraften

Målgrupp: Lokalbefolkning

Berörda fonder: Landsbygdfonden

Hur:

Därför söker vi projekt som

- utgår från individens behov och stärker denne.
- skapar arbetstillfällen.
- ger ökad kompetens och ökar möjligheterna till delaktighet.
- förbättrar infrastruktur och tillgänglighet.
- förbättrar eller skapar nya mötesplatser.
- förbättrar för föreningsliv, näringsliv och motsvarande organisationer.
- höjer ett områdes attraktionskraft och dess självkänsla t.ex. genom ökat företagande och antal aktiviteter.

- bidrar till ökad mångfald och integration mellan olika grupper i samhället.
- bidrar till fler och nya avsättningsmöjligheter för närodlade produkter.

Näringsliv inkl. turism

Varför: Olika regionala utredningar visar stora skillnader inom Skåne vilket leder till lokala svagheter. Egen försörjning är en grund för integration och delaktighet. Arbetslösheten är speciellt hög bland invandrare och unga i vårt område. Den demografiska utmaningen medför en ökande försörjningsbörda. Utvecklingen leder till ett behov av en ökad utbildningsnivå. Nya arbetstillfällen behövs liksom nya verksamheter. Kvinnor är t.ex. i lägre omfattning företagare i området.

Insatsområden

Vi vill att insatserna ska bidra till

- utveckling och marknadsföring av lokalt förädlade produkter.

Målgrupp: (Kvinnliga) potentiella och befintliga företagare, besökare, invandrare och ungdomar

Berörda fonder: Landsbygdsfonden, Regionalfonden

- underlätta och möjliggöra generationsväxling och satsa på företagande ungdomar.
- utveckla och implementera lärlingssystem i samverkan med företagsorganisationer och utbildningsanordnare.

Målgrupp: Ungdomar, företagsorganisationer, utbildningsanordnare

Berörda fonder: Socialfonden, Regionalfonden, Landsbygdsfonden

- öka områdets konkurrenskraft genom ökad förädlingsverksamhet, för natur- och kulturaktiviteter samt rekreation och service.
- stärka entreprenörskap och företagande.

Målgrupp: Producenter, turist- och rekreationsföretag

Berörda fonder: Landsbygdsfonden, Regionalfonden

Hur:

Därför söker vi projekt som

- arbetar med marknadsföring av vad området erbjuder i form av varor, tjänster och möjligheter.
- stärker ungdomars företagande t.ex. samverkan med UF-företag.
- öppnar upp och skapar lärlingsmöjligheter.
- bidrar till förädling och kunskap om förädling och paketering av produkter.
- skapar förutsättningar för utveckling och ökat antal mikro- och småföretag.

Hållbart och tillgängligt samhälle

Varför:

Bristar i t.ex. infrastruktur och service medför ett demokratiunderskott och området förlorar attraktivitet, trovärdighet och självförtroende.

Insatsområden

Vi vill att insatserna

- skapar ökad demokrati och tillgång till service genom t.ex. genom mobiliseringsinsatser inför bredbandsutbyggnad.
- Värnar och utvecklar natur- och kulturvärden i tysta områden och kring våra vatten genom t.ex. leder.
- Skapar miljövänliga energilösningar, t.ex. solceller, biobränsleproduktion etc.
- Skapar digitala lösningar som t.ex. kopplar samman odling på landet med marknaden i staden.
- Skapar nya samverkansformer, regionalt eller internationellt.
- Utvecklar befintliga och skapar nya mötesplatser fysiskt och digitalt.

Målgrupp: Lokalbefolkning, företagare, potentiella företagare, organisationer

Berörda fonder: Landsbygdsfonden, Regionalfonden

Hur:

Därför söker vi projekt som

- utvecklar och ökar förutsättningar för lokal service.
- utvecklar och erbjuder tillgång till vår natur i symbios med naturen t.ex. genom leder.
- skapar samverkan.
- utvecklar och bidrar till fler mötesplatser.
- bidrar till en förbättrad miljö och uppfyllelse av miljömålen.
- ökar förutsättningarna för lokalt företagande och lokala arbetstillfällen.

Hur vi tänker använda fonderna för att arbeta med insatsområdena.

Samtliga ovanstående insatser kan genomföras inom hela området. Avgörande för att bevilja ett projekt kan vara att det finns goda förutsättningar för att generera hållbar tillväxt genom att projektet är positivt för näringslivet och dess konkurrenskraft. Projektet ska kunna bidra till nya företag och ska visa hur resultatet ska användas efter projektiden.

Regionalfonden och socialfonden har personer som står långt från arbetsmarknaden som gemensam målgrupp medan landsbygdsfonden inte har denna avgränsning. Koppling till de olika fonderna kommer att ske baserat på de målgrupper som projekten berör. Inom regionalfonden arbetar vi enbart med små- och medelstora företag, d.v.s. företag med 0-249 anställda. Miljöinitiativ liksom initiativ för att öka den lokala attraktionskraften kommer att styras mot landsbygdsfondens möjligheter medan samverkansprojekt kan finnas inom samtliga tre fonder beroende på projektets fokus och mål. Inom landsbygdsfonden avsätter vi medel för internationellt samarbete i syfte att studera och lära av andras arbete med hållbar utveckling, småföretagande och hållbart resursutnyttjande. På detta sätt kan man genom kunskapsutbyte bidra med innovativa idéer till våra lokala projekt och skapa nätverk för erfarenhetsutbyten.

Eftersom vi avser tillämpa ett kontinuerligt ansökningsförfarande ska projekt inom samtliga insatsområden kunna starta under hela programperioden. Viktiga framgångsfaktorer för ett projekt är ofta ett gott samarbete med befintliga entreprenörer och markägare och samarbete skall därför uppmuntras. Inspiration och kunskap från områden kan också vara viktiga framgångsfaktorer. Föreningslivet

liksom näringslivet är viktigt både för att själva forma projekt eller genom att medverka i projekt så att uppsatta mål kan nås. Projekten ska beakta de horisontella målen och i det arbetet har coachen ett särskilt ansvar. Genom ett proaktivt arbetsätt med en coach, som beskrivs under kapitel 9.1, avser vi att främja och få till stånd nya projekt inom de olika insatserna. Coachen, med stöd av LAG-medlemmar, skall bedriva en uppsökande verksamhet för att sprida information och kunskap om LLU, vara en hjälpande hand i projekt och dessutom inventera såväl behov som resurser i området och bidra till ett ökat nätverkande. Coachens roll bör även vara att inspirera till nya projekt som ligger inom strategins ramar. I svagare områden finns inte alltid organisationer eller intresseföreningar som driver frågor av den art strategin omfattar, men behoven av insatser kan t.o.m. vara större än i andra områden. Coachen kan då bidra till att samla intressenter och påvisa lokal påverkansmöjlighet och initiera samarbeten som leder till nya projekt.

Konkreta mål

Landsbygdffonden Socialfonden Regionalfonden

- Ökat antal företag genom nya nätverk och projekt som stödjer den potentielle företagaren i grupp och på individuell basis.
- Lägre antal arbetslösa genom att öka anställbarheten genom behovs- anpassade åtgärder, nätverk och mentorskap som danas tillsammans med företag och ideella föreningar.

Landsbygdffonden Socialfonden

- Bevarade och nya mötesplatser genom att främja skapandet av digitala mötesplatser genom mobiliseringsinsatser inför bredbandsutbyggnad och genom att finna förutsättningar och möjligheter för mötesplatser som drivs av lokala organisationer.
- Stärkt samverkan utbildning/arbetsliv genom samarbeten mellan näringsliv/ utbildningsanordnare och arbetslösa genom matchning, praktik och mentorskap.

Landsbygdffonden Regionalfonden

- Stärkt samverkan utbildning/arbetsliv/”Gröna” projekt” genom samverkans- projekt med inriktning föreningsliv/näringsliv/ försäkringskassa/kommuner kring rehab åtgärder.

Landsbygdffonden

- Fler restaurerade naturområden och miljöinsatser som t.ex. leder genom samarbeten mellan markägare/ideell sektor/näringsliv.
- Miljövänliga energiåtgärder.
- Lokala initiativ – attraktionshöjande åtgärder genom nätverk som leder till kunskapsutbyte.

7.4 Urvalsprocess

EU-förordningen kräver att LAG

- Främjar de lokala aktörernas kapacitet att utveckla och genomföra insatser som gynnar den lokala miljön. *I ansökan och beredning inför beslut kommer särskild hänsyn att tas till detta. Det är också därför vi tidigt avser att diskutera likviditet med den sökande.*
- Inför ett icke-diskriminerande och öppet urvalsförfarande. *Våra ansökningar och beslut är offentliga efter prövning av sekretesslagstiftningen. Sekretessprövningen görs av Jordbruksverket.*
- Använder objektiva kriterier för urval av insatser som inte leder till intressekonflikter. *Genom att beakta att inte jävsförhållande uppstår och genom att ha god kännedom om området och andra utvecklingsarbeten vill vi undvika konflikter.*
- Säkerställer att minst 50 % av rösterna i urvalsbesluten avges av parter som inte är offentliga myndigheter. *Vår nuvarande stadga föreskriver att offentlig, privat och ideell sektor har en tredjedel var av platserna i LAG.*
- Dokumenterar urvalsförfarandet med ett skriftlig förfarande. *Samtliga inlämnade ansökningar diarieförs, behandlas i ett arbetsutskott och av LAG. Mötena protokollförs och protokollen är offentliga.*
- Stämmer av att urvalet av insatser stämmer överens och prioriteras i enlighet med hur väl de bidrar till att uppnå strategins mål. *Kravet följs upp genom regelbunden utvärdering.*
- Bjuder in till att lämna förslag på insatser genom utlysningar och/eller ett kontinuerligt förfarande. *Vi avser att ha ett kontinuerligt ansökningsförfarande.*

Vi har god erfarenhet av att arbeta i flera steg där den tänkta projektägaren inledningsvis har en kontakt med verksamhetskontoret för en genomgång av strategin, information om och dialog kring vad som är möjligt. Vi arbetar med SJV och anpassar oss efter deras ansökningsprocess som sker elektroniskt. Viss assistans och tillgång till dator finns på verksamhetskontoret. Utöver innehållet i SJV:s elektroniska ansökan vill vi försäkra oss om att projektägarna besvarar följande tolv frågor.

1. Vilken är er projektidé?
2. Vem står bakom projektet (hur är projektet förankrat)?
3. Varför vill ni genomföra projektidén (tar projektet hänsyn till andra/tidigare erfarenheter)?
4. På vilket sätt leder projektet till ökad delaktighet och integration? (Före och efter projektets genomförande)
5. På vilket sätt bidrar projektidén till att öka sysselsättningen och utveckla bygden? (Före och efter projektets genomförande)
6. På vilket sätt leder projektet till ett hållbart och tillgängligt samhälle? (Före och efter projektets genomförande)
7. Vad planerar ni för aktiviteter i projektet?
8. Vad vill ni uppnå med projektidén?
9. Vilka vinner på att projektet genomförs (vilka målgrupper finns)?
10. Hur ser den planerade tidsperioden ut för projektet (startdatum/slutdatum)?
11. Hur tänker ni lösa likviditeten (den sökandes kapacitet)?
12. Hur kommer projektets resultat att finnas kvar efter projektavslut?

Efter att dessa frågor är besvarade ska det gå att bedöma om projektet ryms inom strategin. En ansökan registreras, kontrolleras så att alla handlingar finns etc. Så snart ansökan är komplett ska den presenteras för LAG:s arbetsutskott (beredningsgrupp) som kan rekommendera att ansökan kompletteras ytterligare eller sänds till LAG för avgörande. Såväl arbetsutskottsmöten som LAG-möten protokollförs. Beslut meddelas skriftligt till den sökande. Majoriteten av ansökningar kommer att inkomma elektroniskt i denna period. De handlingar som eventuellt inkommer i pappersform kommer att scannas och föras in i det elektroniska systemet men även förvaras i aktmapp på kontoret under ett år. (Källa: SJVs utbildning inom handläggningsprocessen och IT-systemen, 7-8 mars 2016) Kontaktperson etc. enligt beskrivning under 9:1. Om så önskas kan den sökande träffa LAG för att beskriva sin idé.

Projekt med stor utvecklingsmöjlighet prioriteras liksom projekt som bidrar till en ökad integration eller särskilt inriktar sig på att ge ungdomar och utsatta grupper i samhället en god möjlighet till arbetstillfällen och/eller kompetensutveckling. Ungdomsprojekt skall uppmuntras och prioriteras. Alla urvalskriterierna behöver inte vara uppfyllda. Ibland kan erfarenhet av att driva projekt, integration/delaktighet och ungdomars intresse av att vilja driva projekt vara avgörande faktorer. Kontinuerlig (årlig) översyn av kriterier och måluppfyllelse ska ske. Detta genomförs inför stämman och underställs stämmans prövning.

7.5 Mål och urvalskriterier

Insatsområde 1 *Delaktighet och integration i lokalsamhället*

Fond	Mål	Indikator (före och efter projektgenomförande)	Målvärde
<i>Landsbygdsfonden</i>	Stärka den enskildes möjligheter till arbete	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) Antal deltagare i utbildningar/kurser	4 nyskapade arbetstillfällen 75 deltagare
	Utveckla metoder som stärker kopplingen mellan utbildning och arbetsliv	Antal samarbeten mellan utbildningsanordnare – företagsorganisationer Antal deltagare i utbildningar/kurser	5 samarbeten mellan organisationer 75 deltagare
	Bredda den lokala arbetsmarknadens rekryteringsbas	Antal personer som breddat sin kompetens Antal deltagare i utbildningar/kurser	50 personer 75 personer
	Minska segregeringen	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	7 nyskapade arbetstillfällen
	Stärka relationen stad och land och förbättra tillgängligheten	Antal byutvecklingsplaner Antal mobiliseringsinsatser inför bredbandsutbyggnad	2 planer 2 projekt
	Öka attraktionskraften	Antal besökare till besöksanläggningar eller besöksmål	5 % fler
	Fler mötesplatser skapas eller förbättras	Antal nya eller förbättrade fysiska eller virtuella mötesplatser	4 stycken
<i>Regionalfonden</i>	Ökad sysselsättning i små och medelstora företag i lokala utvecklingsområden	Antal anställda i små- och medelstora företag (SMF), omräknat till heltidstjänster	2 nya anställda omräknat i årsarbetskrafter
	Stärka underrepresenterade och diskriminerade personers möjlighet till arbete	Antal underrepresenterade och diskriminerade deltagare i utbildningar/kurser	50 deltagare
<i>Socialfonden</i>	Stärkt anpassningsförmåga för sysselsatta kvinnor och män på arbetsmarknaden.	Antal anställda, inkl. egenföretagare, med förbättrad arbetsmarknadssituation, efter avslutad åtgärd.	110 anställda, inkl. egenföretagare, med förbättrad arbetsmarknadssituation, efter avslutad åtgärd.
	Stärkt anställningsbarhet för kvinnor och män som befinner sig långt från arbetsmarknaden	Antal arbetslösa deltagare och långtidsarbetslösa som är i sysselsättning, inkl. egenföretagande, efter avslutad åtgärd	5 arbetslösa och långtidsarbetslösa som är i sysselsättning, inkl. egenföretagande, efter avslutad åtgärd.
	Stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv	Antal samarbeten mellan utbildningsanordnare – företagsorganisationer Antal deltagare i utbildningar/kurser	2 samarbeten 50 deltagare

Insatsområde 2 Näringsliv inklusive turism

Fond	Mål	Indikator (före och efter projektgenomförande)	Målvärde
Landsbygdsfonden	Öka områdets konkurrenskraft	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) Antal skapade företag Antal nya produkter Antal nya tjänster Antal besökare till besöksanläggningar och besöksmål	2 nyskapade arbetstillfällen 3 skapade företag 3 nya produkter 2 nya tjänster 5 % fler
	Utveckling eller marknadsföring av lokalt förädlade produkter	Antal utvecklade eller marknadsförda lokala produkter på marknaden	4 produkter
	Underlätta och möjliggöra generationsväxling	Antal diversifieringsprojekt Antal utbildningar Antal nya nätverk	4 projekt 3 utbildningstillfällen 2 nätverk
	Satsa på företagande ungdomar	Antal företag som startas av unga (upp till 44 år)*	4 nya företag
Regionalfonden	Ökad sysselsättning i små och medelstora företag i lokala utvecklingsområden.	Antal anställda i små- och medelstora företag (SMF), omräknat till heltidstjänster	1 nyanställd omräknat i årsarbetskrafter
	Stärkt entreprenörskap och företagande i lokala utvecklingsområden	Antal små- och medelstora företag (SMF) med 0-249 anställda per 1000 invånare medelbefolkning (16-64 år) Antal nya produkter Antal nya tjänster Antal besökare till besöksanläggningar och besöksmål	2 nya företag 1 ny produkt 1 ny tjänst 5 % fler
	Utveckling eller marknadsföring av lokalt förädlade produkter	Antal utvecklade eller marknadsförda lokala produkter på marknaden	1 produkt
	Utveckla och implementera lärlingssystem	Antal lärlingsplatser	2 platser
	Utveckla och implementera lärlingssystem	Antal lärlingsplatser	6 nya platser
Socialfonden	Utveckla och implementera lärlingssystem	Antal lärlingsplatser	6 nya platser
	Samverkan mellan företagsorganisationer och utbildningsanordnare	Antal samarbeten mellan utbildningsanordnare – företagsorganisationer Antal nya nätverk	3 samarbeten mellan organisationer 2 nya nätverk

* Statistikgrupperna hos SCB och kommunfakta omfattar grupper upp till 25 år och därefter upp till 44 år. Därför har vi valt att räkna unga som upp till 44 år då få unga är färdigutbildade vid 25 år.

Insatsområde 3 -Hållbart och tillgängligt samhälle

Fond	Mål	Indikator (före och efter projektgenomförande)	Målvärde
<i>Landsbygdsfond</i>	Ökad demokrati genom tillgång till service	Antal kommunikationslösningar Antal servicelösningar Antal mobiliseringsinsatser inför bredbandsutbyggnad	4 stycken 4 stycken 2 projekt
	Utvecklade natur och kulturvärden	Antal miljövänliga energilösningar Antal miljöprojekt Antal nya kulturprojekt Antal nya eller förbättrade besöksmål	4 stycken 3 stycken 2 stycken 4 stycken
	Regionalt eller internationellt samarbete ”Hållbar utveckling”	Antal nya nätverk	1 nätverk
	Nya samverkansformer	Antal nya nätverk	3 nya nätverk
	Fler mötesplatser skapas eller förbättras	Antal nya eller förbättrade fysiska eller virtuella mötesplatser	8 mötesplatser
<i>Regionalfond</i>	Ökad demokrati genom tillgång till service för att stärka länkar mellan stad och land.	Antal anställda i små- och medelstora företag (SMF), omräknat till heltidstjänster Antal servicelösningar Antal kommunikationslösningar	1 nyanställd omräknat i årsarbetskrafter 2 lösningar 1 lösning
	Utvecklade natur och kulturvärden	Antal anställda i små- och medelstora företag (SMF), omräknat till heltidstjänster Antal miljöprojekt Antal nya kulturprojekt Antal nya eller förbättrade besöksmål	1 nyanställd omräknat i årsarbetskrafter 2 projekt 2 projekt 2 stycken
	Fler mötesplatser skapas eller förbättras	Antal nya eller förbättrade fysiska eller virtuella mötesplatser	3 mötesplatser

Urvalskriterium som ligger till grund för bedömning och prioritering av projektansökningar bifogas som bilaga nr 4a, definitioner av indikatorerna finns i bilaga 4b.

8. Finansieringsplan

Delåtgärd	Fond	%	SEK
Drift	<i>Landsbygdsfonden</i>	25%	9 500 000 kr
Samarbeten	<i>Landsbygdsfonden</i>	2,8%	1 073 358 kr
	<i>Regionalfonden</i>	0%	
	<i>Socialfonden</i>	0%	
Genomförande av strategin	<i>Landsbygdsfonden</i>	53,7%	20 393 801 kr
	<i>Regionalfonden</i>	6,8%	2 587 436 kr
	<i>Socialfonden</i>	11,7%	4 445 405 kr
Summa		100	38 000 000 kr

9. Organisation

9.1 Administrativ kapacitet och verksamhetskontorets arbete (drift)

Vid stämman beslöts att en ansökan skulle lämnas om förnyat förtroende att arbeta med lokalt ledd utveckling enligt Leader metoden för det redan befintliga området Leader LAG PH. Motivet var att det nu fanns en organisation som funnit fungerande former och som omedelbart kan påbörja ett arbete med den nya strategin som bas. Området fungerar väl, är homogent och funktionellt. Stämman, liksom LAG, förutsätter att ett fortsatt arbete i befintligt område medför en snabb uppstart, effektivare verksamhet och därmed en billigare start där prioriteringarna kan läggas på att snabbt få igång projekt och utvecklingsverksamhet.

Verksamhetskontor

Kontoret ska vara centralt placerat. Bemanningen består i en verksamhetsledare (60 procent), en projektcoach (50 procent) och en ekonomihandläggare (50 procent). Dessa ska vara väl insatta i metoden.

Personalen ska kontinuerligt delta i kompetensutveckling internt och centralt. Personalen skall årligen, i samverkan med LAG, ta fram och genomföra utbildningar för LAG.

Personalen ska ha kunskap om övriga EU-program för att vid behov kunna avgöra om annat program är aktuellt och kunna lotsa den sökande rätt.

Arbetsbeskrivning

- Informera om metoden och strategin
- Svara på frågor och vara stöd till den sökande,
- Vara behjälplig avseende redovisningar
- Ansvara för intern ekonomi
- Utgöra administrativt stöd till LAG, medlemmar och projektägare.
- Diarieföring dvs registrering och handläggning, projektansökningar och korrespondens
- Hantera medlemskap i föreningen

Arbeta med marknadsföring, information och nätverksbyggande med andra Leader områden och med möjliga samarbetspartners såväl lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Genomförda och pågående projekt ska erbjudas möjlighet att redovisa sina projekt.

För att säkra kvalitet anställs personal till verksamhetskontoret istället för att man som tidigare köpte dessa tjänster.

Styrning och ledning

Det finns tydliga arbetsbeskrivningar för personal, en arbetsordning för LAG (Bilaga 5) samt en delegationsordning (Bilaga 6) som revideras årligen och fastställs av stämman. Dessutom har föreningen en arbetsmiljöpolicy och en intern kontrollplan.

Verksamhetsledare

- Tecknar föreningens firma (1 av två firmatecknare)

- Kontakter med blivande projektägare, marknadsföring i samverkan med ordförande/presidium.
- Handläggning. Granskning av inlämnade ansökningar och redovisning
- Deltar i möten
- Föredragande inför LAG
- Mötesadministration
- Personalansvar tillsammans med ordföranden

Ekonom

- Bokföring, redovisning avseende adm. av personal och LAG inkl. projekt
- Föredragande för LAG avseende ekonomi
- Diarieföring, arkivering
- Backup handläggare

Coach/projektledare

- Marknadsföring
- Ambulera ute i orterna för att informera om strategin, skrivarkvällar för ansökningar, möte under projekttiden för att diskutera problem, möten kring redovisning och hur denna ska gå till.

Kontaktpersoner

Ur LAG utses en kontaktperson för varje projekt för att öka kunskapen om projekt- en och projektgenomförande samt skapa engagemang.

9.2 Partnerskapet och föreningen

Partnerskapet för framtagande av strategin utgörs av nuvarande Leader LAG PH:s representanter. Dessa är idag 24 styrelseledamöter (Bilaga 7) som fördelar sig så att offentlig, ideell och privat sektor vardera har 8 platser. Av de 24 ledamöterna är 3 ungdomar (upp till 25 år vid inträde i styrelsen). Fördelningen är jämställd med 50 procent män och 50 procent kvinnor. Redovisning av respektive persons kompetensprofil redovisas i bilaga 8. Fördelningen geografiskt är sådan att av ledamöterna hämtats 6 från Hässleholms kommun och 2 från Perstorps kommun inom respektive ideell, privat och offentlig sektor och representerar med god spridning hela det geografiska området.

LAG utsåg inom sig en framtids-/skrivargrupp med särskilt ansvar att arbeta med kommande strategi/ansökan. Denna grupp har sedan träffat andra aktörer samt genomfört 15 allmänna möten för att inhämta områdets behov. Gruppen bestod av 2 kvinnor och 3 män varav 3 var ungdomar. De representerade offentlig, ideell och privat verksamhet och de båda ingående kommunerna. Ytterligare en arbetsgrupp tillsattes för att se över organisation och stadgar för att möta behoven som kan uppstå i flerfundsarbete. Gruppen bestod av representanter från valberedningen och LAG men även olika delar av det geografiska området.

9.3 LAG – den lokala aktionsgruppen

LAG

Offentlig, ideell och privat sektor vardera har en tredjedel av platserna. Av ledamöterna hämtas tre fjärdedelar från området Hässleholms kommun och en fjärdedel från området Perstorps kommun inom respektive ideell, privat och offentlig sektor. Hänsyn har därmed tagits till skillnaden i storlek mellan kommunerna. LAG består av såväl män som kvinnor och ingetdera könet får ha mer än 60 procent

representation. I styrelsen ska även finnas representanter med annan etnisk bakgrund och olika åldrar. (Inom gruppen finns idag representation från Canada, Danmark, och Sverige.). Valberedningen arbetar för att få in andra etniciteter. LAG utser inom sig ett arbetsutskott, kallat AU, bestående av 5 personer. De tre sektorerna är representerade i arbetsutskottet. LAG och verksamhetskontoret arbetar enligt föreningens stadgar (Bilaga 9)

Röstlängd

- Varje ledamot har en röst vid LAG-möten.
- Varje medlem har en röst vid stämman.
- Ingen fullmaktsröstning tillåts.

Tillsättning

- Val av representanter till LAG sker vid en årlig stämma.
- Ordinarie mandattid är två år.
- Initialt valdes halva LAG på ett år för att säkerställa kontinuitet och kompetens.
- Röstberättigade vid stämman är föreningens medlemmar.

Valberedning

- Valberedningen består av 5 representanter valda av stämman.
- Valberedningen består av män och kvinnor av olika ålder och representerar de tre sektorerna.
- Valberedningen lämnar förslag på ledamöter till stämman. Valberedningen ska ta hänsyn till avsaknad av ev. kompetens i LAG.
- Årligen redovisas LAG-medlemmarnas närvaro till valberedningen.

Säkerställande av kompetens

Valberedningen ska vara väl insatt i arbetsmetoden och strategin samt vad som krävs av en LAG-medlem för att vid arbetet med att finna kandidater till LAG får en så hög kvalitet som möjligt. Valberedningens kompetens redovisas i bilaga 10. En så bred bas som möjligt har eftersträvat och därmed har LAGs kompetens inventerats och dokumenterats (Bilaga 8). Kompetensprofilen på LAG har justerats för att tillgodose den kompetens som krävs då även regional och socialfonden nu ingår.

Efter varje stämma genomför verksamhetskontoret en utbildning kring arbetsmetoden och styrelsens uppgifter och ansvar.

10. Samverkan mellan fonder och med andra aktörer

10.1 Samverkan mellan fonder

Vi har valt att arbeta med tre av de fyra fonderna eftersom de nationella och fondspecifika målen stämmer väl överens med områdets identifierade behov. Den fjärde fonden, fiskefonden är inte tillämplig inom det geografiska området då något yrkesfiske inte förekommer och området inte har någon kust.

Övergripande mål för lokalt ledd utveckling är hållbar och inkluderande tillväxt. Under de öppna mötena som har genomförts med allmänheten har deltagarna diskuterat och föreslagit åtgärder som visar en vilja till nytänkande, grönare och effektivare och inte minst konkurrenskraftigare åtgärder samt en önskan om att alla

får vara med. Det gör att vi ser möjligheterna och behovet av att arbeta med tre fonder.

Tillväxt/Sysselsättning

Deltagarna har talat om behovet av fler arbetstillfällen och gärna lokala. Samtliga tre fonder har ökad sysselsättning som ett mål. Ungdomsarbetslösheten i vårt område är hög varför detta är prioriterat. Företagande kvinnor är underrepresenterade och blir också en prioriterad fråga. Vi vet att utbildningsnivån i området är lägre än både i Skåne och i riket i övrigt. Det är därför betydelsefullt och i överensstämmelse med Europa 2020 och de nationella målen att arbeta med kunskap och innovation. Andelen elever som lämnar gymnasieskolan i förtid och som därmed inte har högskolebehörighet är enligt barnombudsmannens uppgifter ungefär 15 procent. Dagens samhälle kräver i allt större omfattning högskoleutbildning varför det är prioriterat att arbeta med kompetensutveckling av skilda slag men även att hitta nya vägar för dem som av en eller annan anledning inte önskar fortsätta i ordinarie utbildningssystem.

Hållbar tillväxt

För att kunna möta samhällsutmaningar som klimatförändringar, åldrande befolkning och andra kulturer behövs förnyelse. Detta behövs också för att ett område ska stärka sin attraktions- och konkurrenskraft.

Näringslivet behöver använda sina resurser på innovativa sätt och utveckla nya varor och tjänster. Ett område behöver bevara och utveckla miljöer som är attraktiva för människor och näringsliv. Samtidigt behöver detta ske i samspel med miljön för att t.ex. minska belastningen på och för att öka effektiviteten.

Inkluderande tillväxt

Den procentuella andel av den registerbaserade arbetskraften, 16-64 år, som är öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd i området uppgick 2013 till ca 12 procent mot Sveriges 8,5 procent (www.ekonomifakta.se). Av kommunernas egna uppgifter framgår vidare att andelen kvinnor liksom andelen unga som står utanför arbetsmarknaden är större än i länet såväl som i riket. Fakta-bladen bifogas (Bilaga 11). För närvarande ökar andelen invånare med utländsk härkomst vilket medför att åtgärder för att hindra utanförskap blir extra aktuella. Samtliga ovanstående faktorer har diskuterats och synliggjorts i bifogad SWOT-analys.

10.2 Avstämning med andra aktörer med utvecklingsansvar

Utöver regelbunden kontakt med aktörer ska avstämning avseende eventuella förändringar i olika lokala och regionala, strategiska, dokument ske inför varje årsstämma. Detta kan medföra justeringar av LAG:s arbete och prioriteringar. Inte minst de eventuella revideringar som sker av landsbygdsprogrammet måste stämmas av. Kommunala planer och styrdokument bör samordnas med landsbygdsprogrammets intentioner och den lokala strategin så de inte motverkar varandra. Vårt arbete är lokalt och givetvis kommer därmed kommunerna som samverkanspart högt bland prioriteringarna. Det är kommunerna som tillsammans med lokala organisationer som LRF kommungrupp, lokala företagorganisationer och lokalbefolkningen kan anses ha den bästa kännedomen om de lokala förhållandena. Dessa blir därmed viktiga samverkansparter.

Kommunerna, som redan varit representerade i arbetet som LAG-medlemmar, har ett omfattande nätverk med många kontakter som kan adjungeras till olika projekt utifrån projektens inriktning. Det kan vara myndigheter som Region Skåne och arbetsförmedlingen liksom organisationer som Nyföretagarcentrum och ALMI som p.g.a. otillräckliga resurser inte har möjlighet att engagera sig i styrelsen. Regionala myndigheter och organisationer kan emellertid vara samverkansparter och adjungeras till enskilda projekt.

LAGs framtidsgrupp har genomfört möten med arbetsförmedlingen för att diskutera samverkansformer. Det framstod klart att man gärna samverkar kring konkreta projekt men att man inte ansåg sig kunna gå in som en generellt aktiv part i ett samarbete som t.ex. en LAG-medlem. Länsstyrelsen finns redan som samverkanspart dels genom den tidigare programperioden men även genom kommunernas tidigare landsbygdsarbete och de kontakter som då knutits. Region Skåne har välvilligt översänt material kring servicefrågor och öppnat upp för ytterligare kontakter. Regionala myndigheter har en viktig roll i arbetet då de dels kan tillhandahålla faktauppgifter (statistik) på lokal nivå, men också fastställer strategiska dokument som regionala miljömålsprogram, kulturmiljöprogram, regionala utvecklingsstrategier, serviceprogram m.m. De dokumenten fyller flera funktioner. Det är en faktabas men också styrdokument för den regionala utvecklingen som ett Leader område har att förhålla sig till. Genom att tillsammans arbeta för gemensamma mål utifrån varje funktions uppdrag och kapacitet blir arbetet långsiktigt hållbart. Genom ett sådant arbete når man målet med långsiktigt lokalt ledd utveckling – att samhällets parter (privat, offentlig och ideell verksamhet) gemensamt arbetar för att åstadkomma ett samhälle som inte överutnyttjar sina resurser.

10.3 Jämställdhet och icke-diskriminering

- Vi vill synliggöra kvinnors och mäns villkor och förhållanden, visa hur dessa tas tillvara i olika projektet och analysera de planerade konsekvenserna för såväl kvinnor som män.
- Vi vill därför följa våra projekt med statistik som vid all uppföljning redovisas (då så är möjligt) i könsfördelning och åldersfördelning.
- Vi vill att presentationsmaterial granskas ur jämställdhetssynpunkt så att bilder och text anpassas och inte blir diskriminerande.
- Vi vill att allt presentationsmaterial skrivs på så enkel svenska som möjligt för att så många som möjligt ska kunna ta till sig materialet. Meningsbyggnaden liksom språket ska vara enkel och fackuttryck ska förklaras.
- Vi vill att externa och interna möten förläggs på tider så vi undviker exkludering p.g.a. problem med barnpassning, arbetstider m.m.
- Vi vill att LAG ska vara jämställt i sin sammansättning d.v.s. ingetdera könet får ha mer än 60 procent av platserna.
- Vi vill att då företagsledarna i området till övervägande del är män ska särskilda insatser i form av att lyfta fram goda kvinnliga exempel genomföras.
- Vi vill att projekten särskilt ska redovisa vilka jämställdhetseffekter som ska eftersträvas i projekten. I slutrapporten ska jämställdhetsinsatserna redovisas.

-Vi vill att man skapar möjligheter för människor i arbetslivet, oavsett kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

-Vi vill uppmärksamma hur projekten fördelar sig avseende projektägare och projektledare samt dess kön, ålder och etnicitet.

-Vi vill arbeta för mångfald i projektledningarna.

-Vi vill att de insatser som genomförs i projekten ska vara jämställda och vända sig till båda könen och deltagare av alla etniciteter med undantag om målgruppen är en underrepresenterad grupp.

11. Kommunikation

Kommunikationsmål

Den viktigaste gemensamma uppgiften är att nå ut till de som ska driva och utveckla sin bygd genom lokalt ledd utveckling. Vidare behöver vi kommunicera med övriga program-kontor och ansvariga för olika fonder för att bl.a. ha kunskap om vad olika parter gör och för att kunna nå synergieffekter. Allmänheten måste känna till arbetet med lokalt ledd utveckling för att vi ska få förtroendet att arbeta vidare. Det är därför viktigt att delta i olika utåtriktade aktiviteter för att kunna presentera olika projekt och dess effekter. Inom området genomförs årligen Europa-forum och av tradition har Leader LAG PH medverkat för att informera. Parallellt har Leader LAG PH för avsikt att ordna en minimässa för de av projekten som vill medverka och visa sin verksamhet. Det är också ett tillfälle som kan användas för att informera projektägare om andra om-rådes verksamhet. Det är viktigt att anpassa kommunikation för att nå unga och personer med utländsk bakgrund såväl som kvinnor och män.

Leader LAG PH skall arbeta mot tre övergripande kommunikationsmål:

- Arbeta med personer och organisationer som söker projektstöd inom lokalt ledd utveckling och bidrar till en hållbar och levande landsbygd.
- Arbeta med vidare förmedlare och samarbetspartner som sprider information, kunskap och erfarenheter om metoden.
- Arbeta med allmänheten så att de känner till arbetet med effekterna av lokalt ledd utveckling samt EU:s roll inom den lokala utvecklingen

11.1 Kommunikationsplan

Leader LAG PH:s kommunikationsplan skall vara ett levande dokument, denna bifogas som bilaga 13.

12.Uppföljning och revidering

Det är av stor vikt att genomföra såväl del utvärderingar som en slututvärdering av områdets arbete och resultat. Genom regelbundna utvärderingar får vi goda förutsättningar att fortlöpande förbättra vårt arbete och att säkerställa att våra mål uppnås. Vi säkerställer också att vi skapar en trovärdighet för leadermetoden och kan ständigt revidera vårt arbete när ny kunskap och erfarenhet erhålls under programperioden. Utvärderingarna är ett bra verktyg för att påvisa resultat och tydliggöra effekterna av att arbeta med leadermetoden!

Leader LAG PH avser att göra dessa utvärderingar internt med hjälp av de verktyg som

redovisas längre fram i detta kapitel. Vi avser att utföra utvärderingen utifrån det lokala perspektivet och utifrån hur vi skall kunna förbättra vårt arbete och uppnå de resultat vi utlovat. Den nationella utvärdering som kommer att genomföras kommer att ta upp de frågor som berör hur lokalt ledd utveckling bidragit till de fyra fonderna och om Leader som metod varför Leader LAG PH inte gör någon djupare analys av dessa delar.

Leader LAG PH kommer att ansvara för att en årlig utvärdering och verksamhetsanpassning genomförs inför varje årsstämma som ligger till grund för det kommande årets verksamhetsplan. Vi strävar efter att uppnå de målvärde vi satt upp i tabell 7.5. Vi skall, enligt mål satta av Jordbruksverket, uppnå 13 nyskapade arbetstillfällen inom landsbygdsfonden och 3 inom regionalfonden samt 101 deltagare inom de obligatoriska målvärdena i socialfonden. Detta är vår del av de mål Sverige åtagit sig att uppnå gentemot EU kommissionen.

För att LAG skall kunna följa upp dessa värden, skall projektägarna årligen inkomma med en rapport från projekten till verksamhetskontoret. Verksamhetskontoret sammanställer en total utvärdering för området och lämnar till LAG som ansvarar för utveckling, genomförande, övervakning och utvärdering av utvecklingsstrategin. Uppföljningen kan leda till en revidering av strategin, vilket i så fall kräver nytt beslut av Jordbruksverket, och en översyn av mål och insatsområden om nödvändigt. Detta kan i sin tur leda till speciella insatser för att locka vissa grupper att söka projekt eller att arbeta för att projekt ska tillkomma inom specifika åtgärder. Vidare utser LAG en kontaktperson för varje projekt som kan vara behjälplig under arbetets gång samtidigt som att han/hon säkerställer att projektet fortlöper mot sitt mål.

Delrapporterna skall innehålla information om och utvärdering av följande delar:

- Bakgrund
- Syfte och målgrupp
- Våra mål
- Genomförandeplan och tidplan
- Spridning av projektet resultat
- Projektets finansiering
- Projektets arbetsätt
- Mindre SWOT-analys av verksamheten, behövs eventuella åtgärder/revideringar av strategin eller budgeten inför fortsatt arbete?

Slutrapporten som tas fram skall innehålla information om och utvärdering av följande delar:

- Bakgrund
- Syfte och målgrupp
- Våra mål och tematiska utvärderingar av prioriterade ämnen, t.ex. innovation, horisontella principer, partnerskapet, lokalt engagemang och mobilisering, har vi nått de målgrupper vi önskar och effektiviteten i olika aktiviteter m.m.
- Genomförandeplan och tidplan
- Spridning av resultat
- Finansiering
 - Faktisk
 - Ideella insatser
- Organisationen och partnerskapet
- Handläggning och administration
- Analys
 - SWOT
- Utvecklingsplan
- Projektillströmning och fördelning av resurser
- Projektdeltagande
- Projekteffekter
- Erfarenheter och intryck
- Sammanfattning

- Utvärderingsmetoder

För att kunna sammanställa underlag och statistik till rapporterna avser Leader LAG PH att till samtliga projektägare skicka ett brev inför varje rapport (Bilaga 17) samt ett formulär för projektuppföljning (bilaga 18). Dessa kommer dessutom att följas upp med en telefonintervju baserad på ”Enkät med intervjufrågor” (bilaga 19).

Underlag till frågor rörande organisationen kommer att inskaffas via en workshop med LAG och intervjuer kommer att genomföras med anställda på verksamhetskontoret.

Om möjligt kommer också intervjuer med deltagare inom projekten att företas.

Vi bilägger utöver detta en detaljerad tidplan (Bilaga 14) för LAGs uppföljning och utvärdering, enligt Jordbruksverkets mall. Vid revidering i oktober 2016 har denna plan kompletterats med införandet av plan för insamling av underlag.

Bilaga 1: SWOT-analys

Under tiden juni – oktober 2014 genomfördes allmänna möten för att höra invånarnas uppfattning. Samstämmigheten var stor och den SWOT-analys som redovisas nedan, grupperades för att kunna knytas till de program som vi valt att arbeta med.

STYRKOR	SVAGHETER
<p>Aktiv ort</p> <p>Boendemiljöer - Billigt att bo Demografi- Många barnfamiljer Centralt läge Närhet Tillgängliga lokaler/träffpunkter Aktivt, rikt och utbrett föreningsliv som samverkar Ideellt engagemang</p> <p>Turism</p> <p>Besöksmål Natur- och kulturmiljöer Spännande historia Etablerade varumärken</p> <p>Infrastruktur</p> <p>Kommunikationer norr/söder</p> <p>Rikt och varierat näringsliv</p> <p>Entreprenadverksamhet/Arbetsstillfällen de som finns Etablerade varumärken Industrimark Lokal förädling Lokal service Småskalighet Samarbeten med andra Ungdomarna bor kvar/kommer tillbaka Vänliga positiva människor</p>	<p>Orten</p> <p>Avsaknad av bostäder för unga, för äldre, turister Marknadsföring av området. Tro på det egna samhället Integrationsarbetet/Språksvårigheter Lokal service Fast i historien Förfallna/tomma fastigheter - Fastigheter minskar i värde Kommunen prioriterar huvudorten</p> <p>Turism</p> <p>Cykelvägar/promenad-/vandringsstråk. Skyltning</p> <p>Infrastruktur</p> <p>Dåligt utbyggt bredband/Mobiltäckning Dåliga kommunikationer utanför tätorterna</p> <p>Näringsliv</p> <p>Arbetsstillfällen – få Avvecklad industri För få företag Småskalighet Låg investeringsvilja från kommunen Strandskyddet Utflyttning ungdomar</p>

MÖJLIGHETER	HOT
<p>Orten/delaktighet/integration</p> <p>Bostäder/tomma hus/tomma lokaler - Ekoby Engagemang/Eldsjälar Föreningslivet Kulturevenemang -Fler aktiviteter i centrum Invandring/inflyttning Faddersystem för nyinflyttade Social delaktighet Social bank/socialt företagande</p> <p>Turism</p> <p>Naturen Närhet Lokal service/Lokala mässor/marknader Turism - Friluftsvksamhet Övernattningmöjligheter</p> <p>Infrastruktur</p> <p>Kompletteringstrafik/Mobil samåkning Gemensam energiförsörjning</p> <p>Näringsliv/företagande</p> <p>Småföretagande Småskalig/ekologisk livsmedelsproduktion Företagsutveckling/"Dragons den" Lärlingssystem Tillgänglig ung arbetskraft</p>	<p>Orten</p> <p>Avsaknad av träffpunkter Avfolkning/Utflyttning (av unga)/ökad andel äldre Fastigheter/bostäder dåligt underhållna/Ingen generationsväxling/Tomma lokaler Ensamhet/isolering/Utanförskap Främlingsfientlighet Kriminalitet Servicen minskar</p> <p>Infrastruktur</p> <p>Infrastruktur/Mobiltäckningen</p> <p>Näringsliv och Turism</p> <p>Företag/lantbruk läggs ned/ Landsbygden växer igen Banker som inte tror på tillväxt – svag investeringsvilja Ungdomsarbetslöshet Låg kommunal profil/brist på samverkan Utpendling Vildsvin Vindkraftverken Ökad polarisering stad – land</p>

Ur denna sammanställning blev det möjligt att se en struktur och på så sätt ta fram lämpliga insatsområden som kan knytas till de olika fonderna.

Styrkor

- Området är rikt på större och mindre orter som är aktiva och har ett rikt och utbrett föreningsliv. Tätorterna förser den omgivande landsbygden med service och centralorterna har ytterligare service bl.a. varor av sällanköps-karaktär.
- Många gånger är boendekostnaderna låga vilket leder till att även om området har en lägre medelinkomst är den disponibla inkomsten relativt god. Mindre gårdar har omvandlats till livsstilsboenden t.ex. hästgårdar. Området är rikt på såväl hundar som hästar där hästen bidrar till att hålla landskapet öppet i takt med att mjölkorna minskar i antal.
- Det finns flera besöksmål som är spridda både geografiskt och till sin karaktär. Det är allt från medeltida kyrkor till golfbanor och rena natur- och kulturmiljöer.
- Kommunikationen är god från vissa av stationsorterna.
- Området har engagerade företagare och etablerade varumärke.

Svagheter

- Avsaknaden av allmänna kommunikationer saknas däremot på landsbygden som därmed har begränsade pendlingsmöjligheter. Den enskilde som bor på landsbygden blir därmed beroende av bil för såväl arbetspendling som fritidsresor.
- Den bristande utbyggnaden av bredband medför kommunikationssvårigheter t.ex. brister i mobiltäckningen som blir ett reellt hinder för företagaren och gör området mindre attraktivt.
- Gång- och cykelvägar saknas delvis, utom i tätorterna, vilket blir ett hinder för besökare såväl som fastboende att ta sig fram på ett säkert sätt.
- I takt med att vägarnas status sänks av centrala myndigheter försämras underhållet, hastigheterna sänks och snöröjning prioriteras ner.
- Företagen på landsbygden är i de flesta fall i enmansföretag varför det saknas arbetstillfällen. Det finns efterfrågan på boende på landsbygden men saknas lediga bostäder för t.ex. ungdomar eller äldre vilket begränsar möjligheterna att växa. Landskapets småskalighet begränsar utveckling och utbyggnadsmöjligheter. På flera platser finns ett eller några få större företag som dominerar på arbetsmarknaden. Sårbarheten blir stor i de fall företagets inriktning inte är platsbunden.
- Det finns få möjligheter att gå på restaurang eller nöjen om man inte åker till de större orterna och då är man hänvisad till att åka taxi eller att ta sig dit med egen bil.
- Föreningslivet har tidigare kunnat använda kommunala lokaler som t.ex. nedlagda skolor. Kommunerna har under senare tid dels sålt av byggnader som inte behövs i kommunal verksamhet och dels sänkt servicenivån till anläggningar på landsbygden. Detta innebär att möteslokaler försvinner och att trakten kan utarmas på möjligheter.
- Lokal service som lokala tidningsredaktioner, vårdcentraler och bensinstationer har försvunnit eller fått klart sämre service. Regionen vittnar om att det är svårt att rekrytera läkare till mindre vårdcentraler i områden som av storstadsbor betraktas som mindre attraktiva.

Möjligheter

- Området har goda resurser. Det lokala engagemanget som finns medger utveckling men för att garantera en fortlevnad behövs ofta en förnying som också kan bidra med nya tankar och idéer.
- Gemensamt engagemang kring natur- och friluftsområden kan omsättas i naturskönt belägna konferensanläggningar som en utveckling av lokalt näringsliv. Det finns gott om oanvända byggnader som kan omvandlas till miljövänliga permanent- eller turistboende. Lediga lokaler erbjuder också möjlighet till företagsutveckling och företagsetablering som kan bidra till en ökad lokal service.
- Flera småskaliga producenter har förutsättningar för att starta förädling, inte minst av ekologiska produkter, eller att gå samman och gemensamt marknadsföra sina varor. Det krävs dock en förbättring av lokala kommunikationer och att utveckla lokala lösningar som t.ex. samåkning. Här finns också förutsättningar för att binda band mellan stad och land.

- Hästnäringen är representerad med många mer eller mindre kända namn och har potential att utvecklas ytterligare t.ex. i samverkan med föreningslivet och övrigt näringsliv. De stora inkomsterna i hästnäringen – bortsett från ATG verksamhet – finns i servicen kring hästen, hovslagare, foderproduktion och tillbehör t.ex.
- Det finns stora behov, och goda förutsättningar, att förbättra tillgången till modern teknik för att stödja företag och föreningar.
- På grund av det oroliga läget i världen sker för närvarande invandring och inflyttning av utomnordiska medborgare. Då inflyttningen går snabbt saknas många gånger lämpliga bostäder och det är svårt att etablera sig i ett land där kultur och vanor skiljer sig från det man är van vid. Ett sätt att bidra till integration kan vara att arbeta med faddersystem. Kulturella utbyten eller kulturevenemang av skilda slag kan också bidra till integration.
- Genom att öka områdets attraktionskraft kan en ökad inflyttning av dem som pendlar in ske och befolkningstillväxt sker.

Hot

- Då många har sin arbetsplats i större orter tenderar landsbygden att sakna vuxnas närvaro under dagtid. Det påverkar också möjligheterna för föreningsliv, fritidsaktiviteter m.m. då en arbetsdag fylls på med en längre restid och man då prioriterar bort att engagera sig ideellt. Träffpunkter riskerar att läggas ner och en ond cirkel uppstår.
- Många av företagen står inför en kommande generationsväxling som inte alltid innebär att en ny generation inom släkten tar över utan att någon i bästa fall köper företaget. Oavsett försvåras övertagandet av att bankerna brister i sin tro på tillväxten lokalt och inte vågar investera framför allt om det är en ung person som vill ta över. Sammantaget leder detta till att företag/lantbruk läggs ned och arbetstillfällen försvinner och en urholkning av landsbygden kan ske.
- Då ingen möjlighet finns kvar att få sin försörjning flyttar unga och det innebär i sig att servicebehov i form av skolor och barnomsorg mister underlag för att fortsätta existera. Försvinner lantbruken växer landsbygden igen och därmed försvinner möjligheten att bedriva turistverksamhet och hela området tappar attraktionskraft.
- Företagen i dag blir allt mera teknikberoende och den dåliga tillgången till ett effektivt bredbandsnät blir ett hinder för etablering av nya företag och för utveckling av befintliga.
- Samtidigt som omdragning av vägar leder till bättre och säkrare trafikmiljöer i orter medför det även att kunskapen om orten försämras och blir mindre attraktiv.
- Kommunens engagemang i huvudorten och kommunens låga profil på landsbygden leder till en brist på samverkan där invånarna upplever sig vara bortglömda på landsbygden. Ortsbefolkningen börjar nedvärdera sin egen ort och tappar tron på en framtid på den lokala platsen.
- I takt med utflyttning, ökande medelålder, företagsnedläggningar m.m. upplever allt fler ett utanförskap och en ökande polarisering mellan stad och land. Arbetslöshet med flera faktorer ökar risken för att t.ex. främlingsfientlighet ska utvecklas.

Bilaga 2: Omvärldsanalys

Den övergripande utmaningen för Skåne är att balansera det minskande serviceutbudet i förhållande till ett ökande intresse av att bosätta sig på landsbygden. Minskning av service gäller inte minst i nordöstra Skåne och är ett exempel på de lokala skillnader som råder.

Exempel på strukturella trender som gynnar landsbygdens utveckling är bland annat en önskan om ett livsstilsboende på landet och en blomstrande grön besöksnäring. Dessa trender ställer också krav på fungerande infrastruktur, adekvat servicenivå och mötesplatser som ger möjlighet till ett rikt socialt liv.

En analys av Hässleholms kommun sammanfattar i tre punkter de generella utvecklingsfrågorna:

- Näringslivets ökande behov av kvalificerad arbetskraft
- Fler invånare och en högre utbildningsnivå
- Pendlingsavstånd till den vitala Öresundsregionen

Utredningen rekommenderade 4 insatser:

- Satsa på utbildning
- Satsa på transportinfrastruktur
- Satsa på tillväxtorienterad fysisk planering (som inte ligger inom vårt område)
- Stöd entreprenörskapsdriven tillväxt baserad på innovationer

Genom ökad tillgänglighet närmar området sig större marknader och förbättrar möjligheterna till inflöde av arbetskraft, kapital och kompetens.

Skåne har en relativt god tillgänglighet mellan olika orter, framför allt med bil. Kollektivtrafiken är utbyggd men även här är det stora lokala skillnader mellan länets 4 hörn och mellan stad och land. Av Strukturbildsarbetet framgår att trots ett ökat resande med kollektivtrafik sker idag endast 15 procent av alla personresor med kollektivtrafik. De senaste 10 åren visar på en generellt ökad mellankommunal pendling men åter stora skillnader inom länet. Skåne är t.ex. uppdelat i tre lokala arbetsmarknadsregioner.

Trafikverket anser att ett område inom 2-3 km från stationen kan ses som stationsnära då avståndet anses vara ett rimligt cykelavstånd. Det man inte tänker på i detta sammanhang är att sträckan kan vara problematisk för äldre och funktionshindrade, barn kanske inte bör färdas på riksvägar för att nå sitt mål och att alla vägars beskaffenhet kanske inte är sådan att de är lämpliga att ta sig fram på i alla vägslag.

I strukturbildsarbetet för Skåne konstaterar regionen att det i Skåne finns alla förutsättningar att skapa ett hållbart samhälle där transportbehovet kan minskas. Det är viktigt att gemensamt arbeta för att stationsområdena ska bli attraktiva mötesplatser i städerna. Lika betydelsefullt är det att inte skapa samhällen där bilen är det enda alternativet för människors transportbehov.

Skåne är en region som växer, vad gäller såväl befolkning som sysselsättningstillfällena, och tillväxten sker i stort sett i hela Skåne men i betydligt långsammare takt i nordost. Samtidigt är sysselsättningsgraden låg och skattekraften svag. Sociala strukturer resulterar bl.a. i låg utbildningsnivå och bostadssegregation. Stora delar av länet har en mycket begränsad tillgång till skog, då stora arealer består av jordbruksmark. Inom vårt område är denna tillgång en potential inte bara mot resterande

Skåne utan mot en stor marknad i norra Europa. En fungerande skog är värdefull ur såväl ekonomisk som ekologisk och social aspekt. Den utgör en plats för rekreation och bistår samhället med viktiga ekosystemtjänster.

Bilaga 3: Motivering

Strukturfonderna ska utveckla EU:s regioner och förbättra situationen för utsatta grupper i samhället. Landsbygdsfonden, Regionalfonden och Socialfonden är en del av strukturfonderna och kopplas till Europa 2020-strategin, som är en långsiktig plan för att skapa arbete och tillväxt i EU-länderna fram till år 2020.

Landsbygdsfonden (EJFLU) skall främja landsbygdsutveckling i hela unionen så att den kompletterar såväl övrig jordbrukspolitik som den gemensamma fiskeripolitiken. Den skall bidra till utvecklingen av en mer territoriell och miljömässigt balanserad, klimativänlig och klimattålig, konkurrenskraftig och innovativ jordbrukssektor. Programmet ger möjlighet att tillsammans med andra stärka förutsättningarna att verka och bo på landsbygden och investera i företag. Det ska även bidra till grön tillväxt, ökad sysselsättning och stärka konkurrenskraften för företag på landsbygden.

Den regionala utvecklingsfonden (ERUF), kallad Regionalfonden, ska stödja utveckling och strukturell anpassning av regionala ekonomier som till exempel regioner som utvecklas långsammare. En del av medlen har avsatts för Lokalt Ledd Utveckling.

Europeiska socialfonden (ESF) ska främja hög sysselsättning och skapa fler arbetstillfällen. Socialfonden stödjer därför projekt som syftar till kompetensutveckling i arbetslivet och projekt som ska hjälpa arbetslösa att komma in på arbetsmarknaden genom utbildning. Fonden stödjer även insatser för jämställdhet mellan män och kvinnor.

Det nya landsbygdsprogrammet består av stöd och ersättningar för att utveckla landsbygden. Miljö och hållbar utveckling är också prioriterat. Insatserna ska ge lönsamma och livskraftiga företag aktiva bönder som ger oss öppna marker med betande djur och en modern landsbygd.

De svagheter och de hot, men även de möjligheter och styrkor, som vår SWOT-analys visar har vi prioriterat i vår strategi.

Det behövs ny teknik i form av förbättrad bredbandstillgång, fler arbetstillfällen och inte minst ett tillvaratagande och utvecklade av befintliga arbeten och arbetsställen. Integrationsinsatser behövs dels för att överbrygga skillnader mellan stad och landsområde liksom mellan etniska grupper och mellan åldrar.

Området har en låg utbildningsnivå och i relation till andra delar av Skåne ett lågt företagande bland kvinnor. Företagarna i området har en hög medelålder och bankernas bristande investeringsvilja är ett reellt hot för fortlevnaden för flera företag.

Naturen och miljön erbjuder stora platsbundna möjligheter att attrahera nordeuropeiska besökare som inom en timme når vårt område. De möjligheterna ska utvecklas och tas i anspråk i samklang med miljön och på ett miljövänligt sätt för att inte överutnyttjas.

- Bilaga 4a: Urvalskriterier**
- Bilaga 4b: Definitioner för indikatorerna**
- Bilaga 5: Arbetsordning för Leader LAG PH**
- Bilaga 6: Delegationsordning för Leader LAG PH**
- Bilaga 7: Styrelselista**
- Bilaga 8: Kompetensbeskrivning LAG**
- Bilaga 9: Föreningens stadgar**
- Bilaga 10: Kompetensbeskrivning valberedningen**
- Bilaga 11: Kommunfakta**
- Bilaga 12: Medfinansieringsintyg**
- Bilaga 13: Kommunikationsplan**
- Bilaga 14: Tidplan för LAGs uppföljning och utvärdering**
- Bilaga 15: Registerutdrag från Skatteverket**
- Bilaga 16: Protokoll från stämma vid vilken föreningens stadgar antogs**